

Universitat de Lleida

PREMIS A TREBALLS DE RECERCA DE LA UdL
per a l'estudiantat de batxillerat i cicles formatius de grau superior

Acomiadant Cupidell

Kaoutar Mhirou

Centre: Institut Guindàvols (Lleida)

Tutor: David Ruz Guiu

Data: juny, 2021

ACOMIADANT CUPIDELL

TREBALL DE RECERCA

2020-2021

El amor romántico nos ha enseñado a construir los amores como quien sube a un cohete en dirección a la luna sin haberse puesto siquiera el traje de astronauta. Te cruzas con alguien, te gusta, le gustas, flechazo 3, 2, 1, ignición.

Brigitte Vasallo

RESUMEN

El imaginario romántico se ha convertido en el marco de las relaciones amorosas en Occidente, cuyas dinámicas pueden comportar situaciones de violencia normalizadas. ¿Significa eso que hay una relación entre esta forma de relacionarse y la violencia de género? En mi trabajo analizo los tópicos que constituyen este imaginario, la nocividad de los mismos y cómo las actitudes que se dan en pareja crean un espacio de desigualdad. Quería saber, además, cuáles eran los canales de transmisión, es decir, de qué manera el ideal romántico ha logrado permanecer y cómo lograr su superación. Para conocer su grado de subsistencia hice un estudio basándome en los resultados del cuestionario que realizaron los alumnos de mi instituto.

ABSTRACT

The Romantic imaginary has become the framework for love relationships mainly in the western countries, whose dynamics can lead to normalized situations of violence. Does that mean that there is a relationship between this way of relating and gender violence? In my research I analyze the topics that constitute this imaginary, their harmfulness and the way that couple attitudes can create a space of inequality. I also wanted to know what the transmission channels were, that is, in what way the Romantic ideal has managed to remain and how to overcome it. To find out its degree of subsistence, I made a study based on the results of the questionnaire answered by the students of my highschool.

ACOMIADANT CUPIDELL

0. Introducció	5
1. MARC TEÒRIC	7
1.1 ALL YOU NEED IS LOVE... <i>sí, però quin?</i> ..	7
1.2 COLORS OF LOVE.....	8
1.2.1 Consultoria de conceptes: <i>què és, l'enamorament?</i>	9
1.2.2 Cap a on vaig, ara? <i>Les etapes de l'enamorament</i>	10
1.3 LA RELLEVÀNCIA DELS MITES: <i>construint una realitat</i>	11
1.4 JO MAI MAI... <i>he sabut que era l'amor romàntic</i>	13
1.4.1. L'arquitectura de l'amor romàntic.....	14
1.5 TOTHOM A BORD! els canals de l'amor romàntic.	29
1.5.1. Als temps de la Maria Castanya.... <i>els tentacles de la literatura</i> ..	29
1.5.2. Are you talking to me?... <i>els tentacles del cinema</i> ..	30
1.5.3. Compri un dels nostres estils de vida... <i>els tentacles de la publicitat</i> ..	30
1.5.4. El cant de les sirenes... <i>els tentacles de la música</i> ..	31
1.5.5. Oh, si, oh!... <i>els tentacles de la pornografia</i>	32
1.5.6. Amén!... <i>els tentacles de la religió</i> ..	33
1.5.7. Clic, follow, like... <i>els tentacles de les xarxes socials</i>	34
1.6 SOBRE L'AMOR ROMÀNTIC I LA VIOLÈNCIA MASCLISTA	35
1.6.1. Tipus de violència.....	37
1.6.1.1 Psicològica.....	37
1.6.1.2 Física	37
1.6.1.3 Sexual.....	38
1.6.1.4 Tens la regla o que?... <i>i ara, violències invisibles</i>	40
1.7 DE LES PRINCESETES I ALTRES CONTES... <i>l'amor Disney, per acabar</i>	40
1.8 TÈCNiques PER A LA DECONSTRUCCIÓ DE L'AMOR ROMÀNTIC	41
2. MARC PRÀCTIC	43
2.1.Introducció.....	43
2.1. Buidatge de dades.....	44
3. CONCLUSIONS.....	56
4. BIBLIOGRAFIA	57
4.1. WEBGRAFIA.....	58
5. ANNEX.....	60

5.1. ENTREVISTA CENTRE DOLORS PIERA.....	60
5.2. PREGUNTES FORMULARI.....	66
5.3. GRÀFIQUES DEL FORMULARI AFEGIDES	70

0. INTRODUCCIÓ:

El treball de recerca és com una ombra que et segueix des del moment que poses un peu al Batxillerat. Al principi, la seva presència és discreta. Et diuen que vagis pensant un tema però no li prestes gaire atenció perquè els de segon encara no han acabat i això, al meu cap, significava que hi havia un cert marge. Poc temps després, gairebé sense adonar-te, presenten, i et diuen que en qüestió de dos setmanes i haurà una xerrada informativa i que, a tutoria, et passaran una llista amb propostes.

No ho tenia gaire clar, aleshores. La indecisió m'inquietava. A més, la dedicació que exigeix un treball d'aquestes característiques feia que la tria del tema es compliqués. Tot i que hi havia temàtiques que despertaven el meu interès, no aconseguia decidir-me per cap. Fins que, tot d'un plegat, la conversa amb una sociòloga i educadora social em van donar l'impuls que necessitava. Em va explicar que feia tallers relacionats amb l'ideal de l'amor romàntic pels instituts i això va motivar que l'escollís com a objecte d'estudi. Vaig comunicar-li de seguida al meu tutor, per a que em digués quin era el seu parer. Em va dir que necessitava alguna cosa més que el titular: una hipòtesi o una pregunta que fixés el rumb de la investigació.

Aquella mateixa tarda, el mòbil em notificava que el tutor m'havia enviat un correu. “*Guaita això! Vist avui al carrer Teuleries*”. Adjunta, hi havia la fotografia d'una pintada a un edifici de la ciutat. *L'amor romàntic mata*, es llegia. Allí ho tenia, l'interrogant amb què determinar el punt de partida: hi ha alguna relació entre l'amor romàntic i la violència de

Pintada c/ Teuleries

gènere? Hi havia quelcom que em grinyolava: significa això que l'amor és nociu? No és l'amor allò que ens fa feliços? En quin moment s'havia convertit en un problema? Després de rumiar-ho una estona em vaig adonar que no era “l'amor”, senzillament, sinó el tipus d'amor: el romàntic. Què era? Havia d'investigar-ho. I d'aquí van sorgir els objectius:

- Conèixer l'estructura de l'imaginari romàntic (el mite de l'amor romàntic).
- Desgranar els tòpics que el componen i destacar la seva nocivitat.
- Investigar la relació entre l'amor romàntic i la violència de gènere.

- Analitzar el grau de pervivència d'aquest imaginari entre els i les adolescents de l'institut.

Per a la realització del marc teòric m'he basat en la lectura de llibres, articles, manuals digitals, entrevistes així com de converses amb expertes que m'han ajudat a donar resposta a la pregunta que enceta el treball. Es tractava, sobretot, de saber de quina manera l'amor romàntic és converteix en un espai de desigualtat.

Amb l'ànim de conèixer fins a quin punt la forma de relacionar-se dels i les adolescents està condicionada per aquest imaginari, vam decidir convertir l'institut en el marc de la investigació, elaborant un formulari de setanta preguntes en el que es recorren els diferents tòpics, quelcom que explicarem a la introducció del marc pràctic.

No és fàcil, elaborar un treball com aquest. Les dificultats no són poques: la incertesa del tema, la cerca de fonts, la redacció del guió, els aspectes formals, etc. La comunicació amb persones expertes de vegades no ha sigut gaire fluïda i això ha endarrerit l'elaboració del marc teòric. Tanmateix, després d'aquest procés, hi ha un moment de satisfacció, quan veus la versió acabada, abans de dur-la a imprimir.

Res més, us deixo amb una cançó dels Beatles: *all you need is love, na na na na na!* Sí, però quin?

1. MARC TEÒRIC

1.1. ALL YOU NEED IS LOVE... sí, però quin?

Els quatre de Liverpool (em refereixo als *Beatles*), publicaven a finals dels seixanta (coincidint amb el sorgiment de moviments que convertirien en icònic l'eslògan (*peace&love*) una cançó que era una invitació a estimar-se. En aquella lletra, l'amor és com un fàrmac, l'autèntic antídote contra els mals del món. Qualsevol situació, per difícil que pugui semblar, es pot superar amb amor. El transfons seria aquest: acabar amb l'odi receptant-ne altes dosis, a la manera d'un complex vitamínic.

He buscat una imatge del grup i m'ha aparegut la portada del disc més popular de la banda, *Abbey Road*. A la caràtula se'ls veu creuant un dels passos de zebra més populars del planeta. En fila, amb John Lenon vestit de blanc al davant. No dic que no tinguin raó, amb això de l'amor. Quan es parla sobre ell, la connotació acostuma a ser positiva: vincle, unió, motor (*de coses bones*, s'afegeix), etc. Tanmateix, hi ha una pregunta que se'm torna inevitable, quan hi penso: *de quin amor esteu parlant?*

Abbey Road, Beatles, 1967

Sona simple, formulat així, però considero que l'interrogant ha de ser atès. Imaginem un instant que a la mà hi tenim un pom de flors. No! Rectifico! Una margarida amb molts pètals (la imatge em sembla més apropiada). Cadascun d'ells representaria coses de la vida quotidiana que tendeixen a estimar-se: hi pot haver l'amor per una idea (a tots ens ve a la ment el quadre de *Delacroix*), a la família, als diners, als colors d'un equip (és igual l'esport). Significa el mateix estimar a un amic o a una parella que sentir un fort lligam afectiu pel capital? En principi se'ns dirà que no. Tanmateix, no descartaria la possibilitat d'un denominador comú: el principi de dependència. Per això plantejo aquesta pregunta: *de què parlem, quan parlem d'amor?*

És un terme que permet *problematitzar* (no vol dir-se amb això que sigui un problema, sinó que la resposta necessita d'un exercici reflexiu), arborescent (abasta moltes varietats i tipologies). De manera simplificada, per oferir una definició aproximada ens valdria aquesta: relació afectiva que es pugui establir o bé amb una cosa o bé amb una persona. Tot i amb això, cal recordar que la idea sobre l'amor és plural i varia en funció de la perspectiva (científica, humanística, etc). A més, dependrà també

del marc cultural, perquè una cosa és el sentiment i l'altra com aquest sentiment s'expressa (o s'estructura, *en què s'acaba convertint*).

Quan parlem d'amor a una persona, sabem que existeixen molts tipus en funció del destinatari amorós (per dir-ho d'alguna manera): filial, fraternal, platònic, d'amistat, autoestima, universal, de parella, etc. D'aquí la classificació que exposo a continuació:

1.2. "COLORS OF LOVE"

Existeixen moltes formes de classificar els tipus d'amor. Una d'elles és la proposada pel sociòleg i mestre de la universitat de Toronto, John Alan Lee.

L'any 1973, Alan va publicar el llibre "*Colors of love*", on explica la seva visió de l'amor i les tipologies d'aquest. Ho fa associant els tipus d'amor a tres colors primaris que si es barregen entre sí, donen lloc a tres de secundaris, com ho fan els colors blau, vermell i groc.

Els colors de l'amor, J.A.Lee

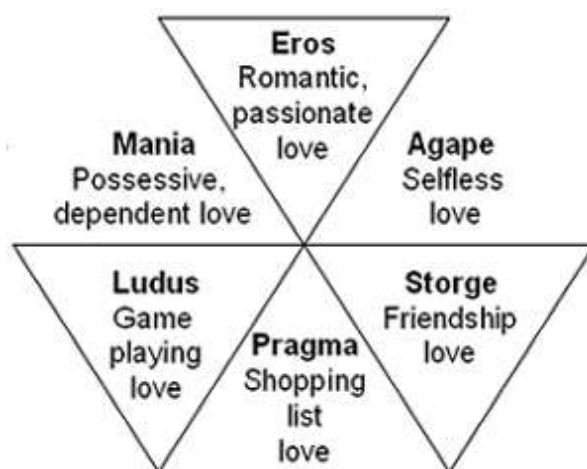
PRIMARIS	Eros: amor passional. Té a veure amb la intensitat de l'atracció física i la sexualitat.
	Ludus: amor lúdic, busca aventura i diversió. L'atracció física és important i el compromís no és una característica important.
	Storge: amor amistós, compromès i madur. S'expressa el sentiment de forma no sexual.

Font: elaboració pròpia a partir de la teoria de J.A.Lee

SECUNDARIS	Mania (eros+ludus): amor maniàtic, obsessiu. Requereix d'una constant mostra d'afecte. Hi predomina el compromís prematur, amb immediats plans de futur.
	Pragma (ludus+storge): amor pragmàtic, realista i pràctic que busca interessos comuns o persones en situacions similars. Se li dona molta importància al sexe.
	Àgape (eros+storge): amor desinteressat que es basa en mirar per l'altre i pel seu benestar. No hi ha gelosia.

Font: elaboració pròpia a partir de la teoria de J.A.Lee

Comparteix una imatge amb la què organitzar visualment els tipus d'amor:

Tipus d'amor

Un cop fetes les presentacions, poso la mà dins del sac de la tipologia (metafòricament) i extrec el que considero l'objecte d'estudi del meu treball: *mania*, doncs hi ha present el desig de control, la idealització i la normalització d'actituds i pensaments com la gelosia. Trets, aquest, propis de l'amor romàntic. És el que més s'apropa a la possibilitat de desenvolupar actituds abusives o relacionades amb la violència masclista.

Cal destacar que una creença molt acceptada és pensar que l'amor i l'enamorament són el mateix. No és ben bé així. Entre altres coses, perquè l'enamorament no pot donar-se en qualsevol tipus de relació (encara que hi hagi amor).

1.2.1 CONSULTORIA DE CONCEPTES: *què és l'enamorament?*

Sense voler caure frontalment en l'estil enciclopèdic, la definició ens diria que es tracta d'un estat emocional present en les relacions afectives (no necessàriament de parella), i on el sentiment va dirigit a l'altra persona.

Es caracteritza per l'alegria i la forta atracció d'una persona cap a una altra (soc conscient dels riscos de generalitzar). S'expressa en la comunicació de les emocions i els gestos, de manera motora, sexual, instintiva i intel·lectual. Us deixo una taula que pretén ser com un prospecte mèdic per a que en pugueu reconèixer els *efectes secundaris* (si se'm permet la llicència mèdica).

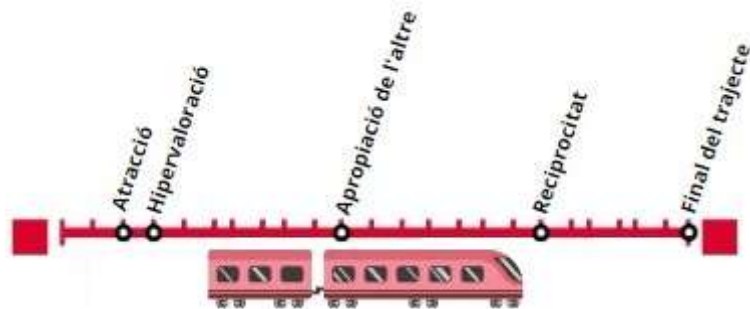
Anunci fictici

VEURE PERFECTA LA PERSONA
SENTIMENTS INTENSOS: alegria, eufòria... FELICITAT!
SENTIR-SE ENÈRGIC/A
INSOMNI (o canvis en el ritme de la son)
PÈRDUA DE L'APETIT
DISTRACCIÓ
ANSIETAT (en pensar que en la relació hi ha problemes)
SENTIR-SE EN UN NÚVOL

Font: elaboració pròpia

Si això fos un anunci, el que diria la veu *en off* després de llistar els *síntomes* seria: “sí! vostè està *in love!*” (per fer-ho més internacional).

1.2.2 CAP A ON VAIG, ARA?: *les etapes de l'enamorament.*

Estacions de l'enamorament

No és que hi hagi una ruta. No és com anar del punt A al punt B. No hi ha una brúixola, ni cap mapa. El camí (si n'hi hagués), no és únic. I si hi ha una entrada o una sortida, la porta no ha de ser igual per a tothom, necessàriament. Tot i amb això, és possible extreure de l'experiència una espècie de esglaons amb què definir el *procés*. Com he fet en l'apartat anterior, comparteixo una taula per facilitar la lectura:

FASE 1	Atracció sexual: quan l'individu se sent atret i s'apropa a l'altre.
---------------	---

FASE 2	Hipervaloració: idealització de la persona que ens atrau. Es destaquen les qualitats; s'ignoren els defectes (de vegades, fins i tot, es positivitzen, considerant-los "especials").
FASE 3	Apropiació de l'altre: la persona en fase d'enamorament comença a buscar una possible relació afectiva amb l'altra persona.
FASE 4	Reciprocitat en l'enamorament: l'individu enamorat sent que l'altre el correspon. Es comencen a conèixer i a compartir experiències.
FASE 5	Final de l'enamorament: el sentiment de passió i atracció purament física comença a declinar, a l'igual que la idealització de l'altre membre de la parella. Es comencen a reconèixer els defectes. És en aquest període que sorgeixen sentiments com la compassió.

Font: elaboració pròpia

L'amor és una droga. És una expressió que he sentit moltes vegades. Com si fos una addicció, l'amor ens engança. Però per què es diu, això?

La droga de l'amor

En enamorar-nos, alliberem serotonina, dopamina, endorfines. Hormones, aquestes, que produeixen en nosaltres una situació de benestar o d'eufòria de les que no ens volem desprendre. Sentim la proximitat de la persona que ens ho com quelcom embriagador, i la seva absència, ens entristeix o ens fa estar nostàlgics.

1.3 LA RELLEVÀNCIA DELS MITES: *construint una realitat.*

Quan llegim qualsevol relat mític (les aventures de l'Olimp grec, per exemple) no ens ho prenem amb literalitat, com faríem amb les novel·les històriques. Llegint la Ilíada, ningú no discutiria el caràcter fantasiós de la mort d'Aquil·les (recupero aquí la nota sobre la generalització usada en l'apartat anterior). L'existència d'una llacuna que ens torni immortals no és gaire versemblant. En canvi, el brot de la pesta que va coincidir amb la

guerra del Peloponès (tot i la superstició del moment), no el qüestionarem. Tanmateix, els mites no han sigut (i no són!) únicament escrits passats *pel sedàs de la llegenda* (Bertrand Russell dixit, *Historia de la Filosofia Occidental I*, Austral 2019). Són la base de qualsevol cultura. La mitologia és l'arrel històrica d'una civilització, i sol remuntar-se a temps pretèrits, als orígens.

Els grecs (tan politeistes), ens diuen allò de “al principi tot fou caos”, i a partir d'aquí configuren. En la tradició cristiana, els inicis els trobaríem en l'episodi d'Adam i Eva i la poma. El valor és clar: ofereixen una explicació a determinats aspectes de la vida quotidiana. Aquí rau la seva importància. En absència d'una ciència que expliqués, per exemple, els fenòmens meteorològics, els mites apareixien com un recurs amb el què satisfer aquesta necessitat de respostes. *Significar l'existència*, és a dir, donar-li un sentit. Els mites aconseguien que el món es pogués comprendre. I no només això: allí on la religió estava vinculada al poder, organitzava també l'espai social. *L'Hammurabi* és el codi més antic del que es té coneixement, en nom del governador de Babilònia, qui assegurava que la llei de la ciutat provenia directament de Marduk. Un altre exemple el trobaríem en el sí del pensament cristià, en els deu manaments (un decàleg del bon comportament), revelats per Déu a Moisès al Mont Sinaí. A més, en la cultura grega, gaudien d'un component educatiu. Llegint la *Ilíada* i l'*Odissea* s'aprenia història, geografia, valors, etc. És a dir, els mites, més enllà de la lectura, constitueixen realitats (modela una societat determinada). Ho escric en present amb tota la intenció. Amb els grecs queda clar (els de l'època clàssica). La superstició, la credulitat, etc, són suficients per a no negar-ho. No passa el mateix si afirmo l'actual influència de la mitologia en el nostre marc social. Tanmateix, no es descabellat destacar els fonaments mítics de la nostra cultura, arrel la qual no és altra que el cristianisme. Això es fa evident en les lleis. Que el matrimoni entre persones del mateix sexe (aprobat l'any 2005), l'eutanàsia (lleï aprovada al Congrés a l'espera del pronunciament del Senat), l'avortament (revisada el 2010), etc hagin sigut objecte de polèmica (algunes ho continuen sent), és una mostra de la relació que hi ha entre les creences (religioses en aquest cas) i l'espai social (el lloc en què vivim). Amb la forma de concebre l'amor podria ocorre el mateix, operaria un mecanisme paregut. Algunes fonts que influeixen en la construcció i propagació de mites són:

RELIGIÓ	EDUCACIÓ	CINEMA	LITERATURA	PUBLICITAT	MÚSICA
---------	----------	--------	------------	------------	--------

En el meu treball dissecionaré l'ideal de l'amor romàntic, construït a partir de mites i tòpics que és fan evidents en la manera de relacionar-nos.

1.4 JO MAI MAI... *he sabut que era l'amor romàntic*

Matefòricament parlaria de *genètica cultural* al referir-me a tots aquells principis socials que es transmeten de generació en generació: donar-se la mà, fer-se dos petons, vestir-se d'una determinada manera, comportar-se, relacionar-se, etc. Tot això s'aprèn, per l'entorn. En societat definim i distingim allò que és bo d'allò dolent (quelcom que determinarà l'estructura social), normalitzant algunes coses en detriment d'altres. I a partir d'aquí, vivim (o convivim).

Com entra, aquí, l'amor romàntic? Què fa, aquest imaginari? És un creador d'expectatives, projecta una idea de l'amor (del que hauria de ser) fictícia, construïda. Alguns trets que el caracteritzen són: la idea de l'amor etern, la pertinença de la parella, l'existència de la mitja taronja o la normalització de la gelosia, entre altres.

Històricament, el terme "romàntic" s'origina en l'ideal medieval de la cavalleria, quan apareix els llibres de cavalleries (XVI). Aquest gènere novel·lístic inclou algunes de les següents característiques en relació a l'amor romàntic:

Amadís de Gaula, novel·la de cavalleries

Cerca d'honor i valor per merèixer la dama a través de la superació de proves.
Idealització de l'amor del cavaller per la seva dama, amor cortesà, servei de la dama, relacions on sempre acaben casant-se, etc.
Històries en què l'home s'havia d'arriscar per salvar la dama.

Fins arribar al romanticisme alemany, que seria la màxima expressió d'aquesta corrent literària. Desmarcant-se de la Il·lustració, el moviment *Sturm und drang* (*tempestat i embranzida*) seria l'antecedent cultural més immediat, amb autors com Goethe (de qui destaco l'obra *Els sofriments del jove Werther* -tot i ser *Faust* la més coneguda). La Il·lustració suposava l'esclat de la Raó; el Romanticisme, l'explosió de l'emoció, del sentiment.

Què li passa, a Werther?

El personatge central de la novel·la de Goethe s'enamora de Lotte, una dona compromesa amb Albert, amb qui es casarà. En arribar a Walheim (un municipi) connecta amb l'entorn: li agrada el paisatge dels voltants, la tradició, etc. És aleshores quan coneix a Lotte. Com que l'amor no és correspost, Werther sofrirà una tristesa immensa. L'exaltació del principi desapareix, donant lloc al compungiment, fins treure's la vida.

1.4.1 L'ARQUITECTURA DE L'AMOR ROMÀNTIC

Per desenvolupar aquest espai, citaré a mode de titular el mite, l'acompanyaré d'un vers musical que el reflecteixi, explicaré en què consisteix, d'on sorgeix, per què és nociu i, finalment, tancaré l'explicació amb la recreació d'una situació quotidiana.

EL MITE DE LA MITJA TARONJA, *I was made for loving you, Kiss*

En què consisteix?

Es basa en la idea que existeix una persona que ens complementa i que dona sentit a la nostra vida, amb qui crearem una relació perfecta. Tot encaixarà. Hi estem predestinats, és la nostra mitja taronja, l'ànima bessona. Sense ella és com si ens faltés alguna cosa important, un òrgan vital. És quan la trobem que tot encaixa.

Aquest tòpic parteix de la presumpció d'incompletud, és a dir, de considerar els humans éssers incomplets, necessitats de l'altra meitat per a ser feliços. L'altra persona es converteix en la condició que possibilita la bona vida, quelcom que s'esdevindrà amb la unió.

Mitja taronja

Si no trobo la meua mitja taronja és perquè soc la pera, dita divertida d'una tassa.

D'un temps ençà existeixen espais web, programes, aplicacions per a mòbil, etc, que et permeten crear un perfil i, mitjançant un algoritme, cercar una persona compatible, algú que comparteixi els teus interessos. És tan senzill com seleccionar la pestanya, fixar les característiques (del tipus que sigui) i prémer la tecla que activi el programa. No totes les

plataformes operen de la mateixa manera. Tanmateix, les previstes per a establir relacions estables, formals, duradores, usarien com a reclam el percentatge d'èxit en l'encert, és a dir, en ajudar-nos a trobar a la persona perfecta.

D'on sorgeix?

Al segle IV a.C Plató escrigué una obra intitulada, “El Banquet”. En ella es narra la celebració d'un simposi (una conversa festiva que es realitzava després de menjar, amb música, cortesanes, jocs, etc), en el que, prescindint dels elements més característics (els jocs i la beguda) uns homes (coneguts de l'època que Plató converteix en personatges de la seva obra) conversen sobre l'amor. Pausanies, Fedre, Eríximac. Són alguns dels noms dels participants en la conversa, aportant cadascú la seva teoria. També hi trobem a Aristòfanes, a la casa d'Agatón (amfitrió de la vetllada) i és precisament aquest comediògraf (conegut per l'obra “Els núvols” en la que parodià a Sòcrates), qui pronunciarà el discurs que donarà lloc a un dels mites més coneguts d'aquest llibre de Plató, el de l'androgín, o de la mitja taronja (a l'espera que, com ocorre sempre en Plató, arribi Sòcrates i il·lumini a tothom. En aquest cas, compartint amb els presents tot allò que va aprendre sobre l'amor de la mà d'una sacerdotessa de Mantinea coneguda amb el nom de Diotima).

Humans segons el mite de l'andrògin

L'Aristòfanes de Plató ens diu, en el seu discurs:

originàriament, els éssers humans tenien dos cossos, units en un de circular, i tres sexes. (Masculí - Masculí, Femení - Femení, Masculí - Femení). Com que aquests eren molt arrogants, els déus, veient perillar l'estabilitat del seu reialme, decidiren mitjançant Zeus partir-los per la meitat. D'aquesta partició sorgí la necessitat d'impulsar-se a altres cossos per tal de buscar aquella meitat de la que havien estat privats, imprescindible per a sentir-se altra volta complets. L'amor és aquí l'intent per restaurar la nostra naturalesa, no tant associada a un desig físic sinó a un anhel de l'ànima. Quan es troben dos meitats originàriament unides, neix l'alegria i l'amor. Comparteixo un fragment de l'obra platònica:

«En primer lloc, tres eren els sexes dels homes, no dos com ara, masculí i femení, sinó que hi havia, a més, un tercer que era comú a aquests dos, del què perdura encara el nom, tot i que ell mateix hagi desaparegut.

L'androgín, en efecte, era aleshores una sola cosa en quant a figura i nom, que participava d'un i altre sexe, en masculí i femení, mentre que ara no és sinó un nom que roman en la ignomínia. En segon lloc, la figura de cada individu era esfèrica (...) tenia quatre braços i un mateix número de cames que de braços; i un cap, una sola, sobre aquests dos rostres, situats en direccions oposades, i també dos orelles, dos òrgans sexuals i tot el que pugui un imaginar-se d'acord amb allò descrit fins aquí¹».

Per què és nociu?

Creure que hi ha una persona esperant-nos, només una, i que d'ella s'esdevindrà la nostra felicitat, és participar d'una idea nociva, sobretot quan ens devalua, és a dir, quan el missatge que es llença ens diu que sempre necessitarem de l'altre per sentir-nos complets, com si no ens poguéssim valdre per nosaltres mateixos/es per aconseguir-ho. Una cosa és requerir l'ajuda de l'altre per solucionar un problema quotidià (canviar el pany de la porta, posar a mida un pantaló, etc), i l'altra que afectivament haguem de necessitar a algú, com si fos una espècie de respirador emocional amb què sobreviure.

Si això no és suficient, em referiré un moment a la frustració que pot provocar l'absència d'una parella (tractar-se injustament: “*per què no em vol ningú? Què faré, sol/a?*”; preguntes potenciades per comentaris abruptes, “*espavila que se't passa l'arròs*”, donant a entendre que, en un determinat moment, no ens voldrà ningú, apel·lant a una suposada data de caducitat). Tant en la història de la literatura com en la del cinema, el tòpic es repeteix, els coneguts “*happy ending*”, popularitzats per la factoria Disney. Malgrat les dificultats (el sofriment, les complicacions, etc) la parella (heterosexual) es troba, es besa i sona la música; finals a la mida de consumidors que volen acabar la pel·lícula amb l'esperança aquella convertida en eslògan: *dreams come true*.

Situació de la vida quotidiana: “afanya't o perdràs el tren”.

«Vaig presenciar com parlava del seu futur amb una il·lusió evident als ulls. Estava contenta amb la nova etapa: els projectes, els viatges; compartia amb nosaltres les seves experiències: què havia après, a qui havia conegut. Però aleshores, algú, sense que vingués amb la conversa, la va interrompre i li va preguntar:

- I amb tots aquests viatges no has conegut encara a la teva mitja taronja?»

---

¹ PLATÓ, *El Banquet*, Alianza Editorial, Madrid 2009, traducció i notes de Fernando Garcia Romero, pg.80-81

LA OMNIPOTÈNCIA DE L'AMOR: *servil i acabat, boig per tu, SAU*

En què consisteix?

Ens diu que l'amor tot ho pot: qualsevol adversitat, dificultat, se supera amb la seva força. En això es basa, aquest tòpic, en destacar la potencialitat de l'amor. Si és vertader, no hi haurà límit, tot s'esdevindrà i haurà valgut la pena. L'amor és la cura, la motivació i el motor de les accions. "Ho faig per amor", "per amor donaria la vida", "quan s'estima a algú de veritat, fas qualsevol cosa", "si l'amor és de veritat, no hi ha res que pugui trencar la parella". Són algunes de les expressions que projectarien el tòpic. Un parany, entre altres raons perquè no és cert que tot pugui justificar-ho l'amor. Com tampoc no ho és que amb l'argument fal·laciós de l'amor, tot s'hagi de tolerar.

Carrera d'obstacles

D'on sorgeix?

La resposta és més breu, en aquest apartat: de la idealització social de l'amor, de la imatge que s'ha anat configurant amb el temps, que estaria vinculat amb d'altres tòpics (com el de la perfecció, la dependència, etc).

Per què és nociu?

Ens fa creure que amb l'amor som capaços de suportar-ho tot, de canviar. Ens manté al costat de la persona malgrat el caràcter nociu de la relació perquè confusament creiem que tot serà passatger i que continuar valdrà la pena. Se sol usar un lèxic bèl·lic, a l'hora d'enraonar sobre aquestes situacions: "lluitaré per la nostra relació". És la més habitual. Cal, però, lluitar? L'amor en termes de combat? I per què no *rendir-se a l'amor cap a un mateix*?

Situació quotidiana: si m'estimessis de debò, això no seria un problema.

«Estava cansada de discutir sempre sobre el mateix amb la meua parella. Ens havíem estimat, n'estava segura, però després d'un temps, hi havia coses que no encaixaven. D'aquí que un dia li digués que el millor per a tots dos era acabar amb aquella relació. Ell em va contestar:

-Si m'estimessis de veritat, això no seria un problema i lluitaries per salvar la nostra relació».

LA NORMALITZACIÓ I ROMANTITZACIÓ DEL CONFLICTE, *peleamos pero nos amamos*, Fred Antony.

En què consisteix?

El que fa aquest mite es *blanquejar* el caràcter conflictiu d'una relació, arribant a donar-li la categoria de romàntic perquè es considera que projecta la passió d'ambdós. S'erotitza el conflicte i tot l'embolcall, el component de risc i es normalitzen les dinàmiques nocives de la parella. Les pel·lícules ho reflecteixen sovint: des de *Grease* (amb un John Travolta interpretant a *Danny Zuko*) fins *A tres metros sobre el cielo* (amb Mario Casas interpretant a *H*). Hi ha certes semblances, entre els personatges, sobretot pel que fa al posat fatxenda, cobert d'atracció. Però si em centro en el film espanyol estrenat el 2010 (basat en un novel·la de l'italià Federico Moccia), la relació que mantenen ambdós personatges reflectiria el tòpic que aquí s'explica.

D'on sorgeix?

Està relacionat amb la idea que defensa *l'atracció dels oposats*. La clàssica cantarella infantil: qui es baralla és perquè és desitja; o la imprudent observació segons la qual si el nen et molesta és perquè li agrades, serien dos exemples il·lustratius. N'hi hauria d'altres: el de les persones de classes socials diferents que, malgrat el repudi inicial (així ho despleguen als films), la trobada final és inevitable. Estaria vinculat a altres tòpics; el més evident, el citat més amunt: el de l'omnipotència de l'amor.

Per què és nociu?

La resposta és evident: normalitza el conflicte. I per si això no resulta suficient: perquè l'erotitza, contribuint a la construcció d'una masculinitat que cal superar.

Situació quotidiana: *qui es baralla és perquè es desitja.*

«La Maria i en Jaume són dos companys de classe que no s'avenen i sempre discuteixen. Ahir, com acostuma a passar, discutien sobre com havien de fer el treball que els havia proposat el professor d'història, quan de sobte entre les veus dels companys algú va cridar:

-¡Quien se pelea se desea!»

MITE DE LA PERDURABILITAT I LA PASSIÓ ETERNA, y te prometo que nuestro amor nunca va a terminar, Prince Royce.

En què consisteix?

Fomenta la idea que la passió primerenca, la que experimenta la parella als inicis de la relació, pot durar sempre. De fet, pretén fer-nos creure que, si la parella s'estima de veritat, la passió no desapareixerà. A més, defensa la perdurabilitat de les relacions. Segurament hi haurà parelles que s'estimaran sempre, això no ho discuteixo. El problema apareix quan es fa d'això una norma i es pretén establir una relació necessària entre l'amor i la passió.

Sempreviva

D'on sorgeix?

Deriva de la idealització de les relacions de parella i del mite de l'omnipotència de l'amor, que defensa que si hi ha amor pot superar-se tot, i per tant el sentiment de passió extrema del principi pot durar sempre.

Per què és nociu?

El mite de la perdurabilitat i la passió eterna és nociu perquè les persones, guiades pel que diu el mite, associen l'exhauriment de la passió al final del amor. Tot i que aquest últim

també pot acabar-se, cal entendre'ls de manera independent: per una banda, l'amor; per l'altra, la passió. No són incompatibles; però no s'ha de caure en l'error de creure que l'absència del segon, suposa la pèrdua del primer.

Situació quotidiana: *microrelat d'una parella monòtona.*

«En Martí porta dos anys amb la seva parella i sent que comença a avorrir-se. El preocupa caure en la monotonia. És per això que li pregunta a la seva parella si encara l'estima. Ella, tot i reconèixer que la passió no és la dels primers dies, respon que sí. Dubtós es pregunta a si mateix si no pagaria la pena partir peres.

DE LA CAPACITAT DE DONAR LA FELICITAT A L'ALTRE, *vuelve conmigo por favor, que contigo soy mejor*, Naim & Marcos.

En què consisteix?

Aquest tòpic ens fa creure en la capacitat de canviar una persona o fer-la feliç, com apareix en la història de “*La bella y la bestia*”. És a dir, que si la nostra parella és gelosa o ens maltracta podrà canviar per nosaltres o gràcies a nosaltres (a més de postular que només en nosaltres serà capaç l'altre de trobar la felicitat)

Noies inflant globus

D'on sorgeix?

Estaria penjant de la branca d'un tòpic anterior: el de l'omnipotència. Si l'amor té aquesta capacitat reparadora, com no podrà canviar a les persones? Es relaciona, també, amb el de la *normalització del conflicte*. Quan apareix, la força l'amor l'aconseguirà dissoldre.

Per què és nociu?

La nocivitat rau en la càrrega de responsabilitat, que consisteix en canviar a l'altra persona

i en tot el que la circumstància comporta, confiar-hi, pensar que amb esforç s'aconseguiran corregir comportaments nocius; tots ells, emmarcats dins dels actes propis de la violència masclista.

Situació quotidiana: *canviarà per mi, n'estic segura.*

«Em molestava quan em deien que el deixés. Al principi no era així sinó més aviat afectuós, simpàtic, divertit. Això feia que jo aguantés, perquè estava convençuda que tot tornaria a ser com abans. Estava disposada a ajudar-lo, a fer el que fos per a recuperar la nostra relació d'abans. Malgrat que durant un temps no em tractés bé, després sempre m'assegurava que canviaria. Però les altres tenien raó, no canviava».

LA GELOSIA COM A MOSTRA D'AMOR, *Baby I'm jealous of the pictures that you like*, Bebe Rexha

En què consisteix?

És el mite més conegut, segons el qual la gelosia seria una demostració d'amor inqüestionable, quelcom que la parella ha d'entendre positivament, una prova autèntica.

D'on sorgeix?

Tot i que el sentiment ha existit sempre, derivaria del sentit de propietat propi de les relacions monògames. Estaria vinculat al de *l'exclusivitat*.

Per què és nociu?

Per la toxicitat que se'n desprèn. La gelosia no és mostra d'afecte, més aviat de desconfiança, inseguretat, possessió, etc, i pot desencadenar amb certa facilitat reaccions violentes. La gelosia seria un exemple de violència invisible.

Situació quotidiana: *realment m'estima?*

«Escenari: conversa de *whatsapp* d'una parella:

-He quedat amb un amic per anar a una festa, et molesta?

-Per a res, que t'ho passis bé.

-Però...n'estàs segur? No tens por a perdre'm?

-És clar que sí, però confio en tu i sobretot, en mi».

LA PROPIETAT PRIVADA I LA FAL·LÀCIA DE L'ENTREGA TOTAL, *porque sigues siendo mia, mia, Romeo Santos*

En què consisteix?

Converteix la parella en una propietat privada, en quelcom que ens pertany. A més, fa que els membres de la relació estiguin tan endinsats en ella que acabin sent representats únicament per allò que simbolitza la seva relació, ja que la seva vida s'acaba resumint en això. Dit altrament, els membres de la relació deixen de tenir vida individual.

D'on sorgeix?

De la mà d'altres tòpics com el mite de la mitja taronja. La presumpta existència d'aquesta part necessària fa que cedim la nostra individualitat a l'altre, com dos branques inseparables. Hi ha un moment de renúncia, en aquest tòpic (a un mateix, clar, que passa a ser de l'altre).

Per què és nociu?

Considerar algú en exclusivitat implica reduir-lo a la condició d'objecte gairebé inert. Aquest pensament justifica i normalitza formes de violència: l'accés a la nostra individualitat sense consentiment, com si hi hagués un contracte no escrit segons el qual, la capacita d'actuació de l'individu respecte la parella pogués ser il·limitada. Una situació que il·lustraria el fons d'aquest tòpic seria la de desbloquejar el mòbil per a controlar els missatges, les xarxes socials, etc. La pel·lícula *Te doy mis ojos*, protagonitzada per Luis Tosar i Laia Marull ens acostava les conseqüències d'aquest pensament.

Senyal de prohibició

Situació quotidiana: és un problema que surti amb l'ex parella d'un amic?

«Una conversa entre dos amics:

-M'agrada molt la Marta, però és l'ex d'en Jaume.

-Però ja no segueixen junts veritat?

-No, però...

-En Jaume ha estat amb altres noies i ja no sent res per la Marta, penso que tenir parella no vol dir que es converteixi en teva ni molt menys, en "inaccessible" per sempre pels amics.

-Hauria de parlar-ho amb ell, perquè a mi em molestaria... »

ACABAR UNA RELACIÓ ÉS UN FRACÀS, *tú me dejaste de querer cuando más te quería...*, C.Tangana

En què consisteix?

Associa les relacions perdurables a l'èxit, de manera que tot allò que quedi fora d'aquesta premissa (les que s'acaben) serà considerat un fracàs. El llenguatge pareix empresarial, de mercat, valdria per a un producte ("aquest mòbil és bo, el vaig comprar fa cinc anys i encara em dura"), a una empresa ("la continuïtat en el sector es prova del seu model d'èxit") i una parella. És per això que quan ens explica que s'ha separat tendim a consolar-lo.

D'on sorgeix?

Com els anteriors, s'esdevé del de la mitja taronja. Deixar-ho amb la parella significaria no haver trobat la persona encertada i tornar novament a l'estadi d'imperfecció, d'incompletud. D'aquí la connotació negativa de la ruptura: apunta a la necessitat de seguir buscant. Quan això passa, només ens queda agafar el megàfon i començar a cridar: *on ets?*

Xapa de refresc

Per què és nociu?

Embolcalla de dol una ruptura, vinculant la fi de la relació amb un fracàs del que ens hem de sentir part responsable, d'igual manera que l'assessor financer que no mou amb encert els diners.

Situació quotidiana: la meva parella m'ha deixat, sóc un fracàs

---

«En una conversa entre dos amics:

-La relació amb la meva ex parella era molt tòxica i no ens aportàvem res l'un a l'altre, però ara que m'ha deixat, em sento un fracassat.

-Però... No creus que t'ha fet un favor?

-Per què ho dius, això?

-Perquè si només us fèieu mal i la relació s'ha acabat, tinc entès que aquell mal també s'acaba... »

MITE DEL MATRIMONI, *Quiero casarme contigo, quedarme a tu lado*, Carlos Vives

En què consisteix?

En creure que les relacions de parella han d'assolir un objectiu principal: el matrimoni, que representa una unió més estable. A més, a partir d'aquest s'assolirà el segon objectiu important de parella: tenir fills.

D'on sorgeix?

El catolicisme ha insuflat aquest tipus de pensaments, aconseguint introduir socialment la idea segons la qual el procés afectiu d'una parella estable desemboca en el matrimoni i en la descendència. Aprofito l'avinentesa per afegir que, sent curosos amb els principis eclesiàstics, les relacions extramatrimonials són punibles. Un pecat, vaja. Amb això es perpetua un model de família que casaria (mai millor dir) amb el pensament cristià.

Cotxe recent casats

Per què es nociu?

El principi de la unió sumat a la convivència amb fills fa que, prioritzant l'estabilitat familiar, s'aguantin comportaments violents (no s'està generalitzant. Tan sols em refereixo a una realitat social).

Situació quotidiana: la meva parella està embarassada, m'hi he de casar?

«En una conversa entre dos amics:

-Potser ara que la meva parella s'ha quedat embarassada hauríem de casar-nos...

-Per què ho penses, això?

-És estrany tenir un fill amb qui no estàs casat...

-Tenint en compte que el matrimoni és per crear un vincle més fort, creus que no estimes el suficient la teva parella o el teu futur fill com per no crear un gran vincle sense la necessitat d'un paper firmat?

-Doncs...»

QUI T'ESTIMA ET FARÀ PATIR, *Love hurts, love scars*, Nazareth

En què consisteix?

En normalitzar aquella idea que associaria l'amor amb el sofriment.

D'on sorgeix?

De l'aiguabarreig de diferents mites. Està present en molts d'ells, acompanyant-los, sobretot en el de la propietat privada, el de l'omnipotència i el de la gelosia.

Considerem aquest darrer: si el sentiment és una mostra d'amor, malgrat el dolor que pugui fer, el que expressa és amor. Per tant, la sentència popular, *qui t'estima et farà patir*, es nodreix d'aquest tòpic.

Situació quotidiana: m'ha fet mal, li dono una nova oportunitat?

«En una conversa entre dos persones amigues:

-Ja saps que tot i que em va posar les banyes, l'he estimat com mai no ho havia fet,

i ara que ha reaparegut a la meua vida, no sé què fer...

-Dona-li una nova oportunitat, tothom se la mereix. A més, ja saps el que diuen, qui t'estima et farà patir!

-Realment ho creus? Ja saps que no només van estar les banyes, les mentides i els menyspreus també eren constants...

-Pregunta't-ho a tu. Encara segueixes enamorada i això és raó suficient per tornar a intentar-ho, no creus?

-Tens raó, li donaré una nova oportunitat!»

L'EXCLUSIVITAT, *Yo sólo te quiero a ti... Frathos*

En què consisteix?

Aquest tòpic fa referència a l'hermetisme de la parella. Ens explica que la relació ha de satisfer de manera interna totes les necessitats, ja siguin sexuals o sentimentals. *Jo sóc tot allò que tu necessites.*

D'on sorgeix?

Com ocorre amb d'altres tòpics, derivaria de mites com el de la mitja taronja. El concepte de perfecció al que apunta la unió amb l'altra persona fa que les altres no hagin de ser necessàries.

Per què és nociu?

Recuperant l'esmenat adés, empararia actituds violentes.

Situació quotidiana: si m'atreu algú que no és la meua parella significa que ja no l'estimo?

«En una conversa entre dos amics:

-Ja saps que porto molt de temps amb l'Enric, però últimament em sento atreta pel noi nou de la feina. Creus que això és dolent?

-Creus que és dolent tenir reaccions biològiques?

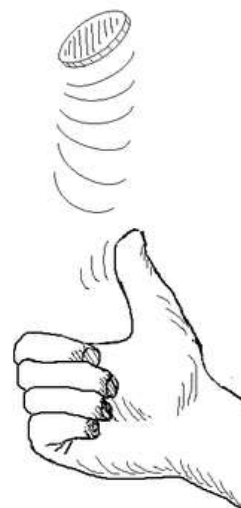
-No, però en aquest cas...
-L'instint no desapareixerà quan parella...»

EL NOI HA DE FER EL PRIMER PAS, *La busco...*, Tito “El Bambino”

En què consisteix?

En les relacions heterosexuals, per una qüestió de rols, s'acostuma a creure que qui ha de fer el primer pas sempre és el noi. Impostures com la de la “cavallerositat” es mostren a diari en gestos quotidians com el d'obrir la porta, acompanyar la cadira, cedir la jaqueta, pagar quan se surt, afalagar la noia, etc. Això s'esdevé de la repartició social d'actituds, que són, en definitiva, les que acaben construint el concepte i determinant la forma de desenvolupar-se en societat. A l'home li serà pròpia la seguretat, la fermesa, la fortalesa. A la dona, tot allò que es trobi dins la caixa de la *feminitat*. A l'home li correspon la protecció. A la dona, ser protegida.

Cara o creu, joc popular

D'on sorgeix?

De les normes socials (les convencions), gestades en societat, que són les que estableixen els rols de gènere: el manual (si se'm permet emfatitzar el problema) que ens diu com ens hem de comportar.

Per què és nociu?

La nocivitat estaria en el caràcter determinista. En el cas del noi, sentir-se obligat per complir amb la convenció a fer quelcom que no li apeteix. El mateix en el cas de la noia, haver de suportar determinades actituds per la senzilla raó d'haver-les normalitzat i renunciant a altres per considerar-se inapropiades (o no pròpies d'una noia).

Situació quotidiana: li dic el que sento o espero a que ho faci ell?

«En una conversa entre dos persones amigues:

- Fa temps que ens parlem, però ningun dels dos s'atreveix a donar el primer pas...
- I per què no el dones tu?
- Creus que és correcte que ho faci jo?
- Per què no? Si els dos sentiú el mateix? Algú ho haurà de fer... »

En la taula següent es mostra el grau d'assentiment d'alguns dels tòpics abordats al llarg d'aquest apartat.

Tabla 3 Aprobación de los mitos del amor romántico

Mitos sobre el amor romántico	En desacuerdo		Indiferencia		De acuerdo	
	N	%	N	%	N	%
Mito de la media naranja (11)	45	26'8%	54	32'1%	69	41'10%
Mito de la pasión eterna (12)	34	20'2%	24	14'3%	110	65'5%
Mito de la omnipotencia (13)	57	33'9%	29	17'3%	82	48'8%
Mito del matrimonio (14 inverso)	104	61'9%	40	23'8%	24	14'3%
Mito del emparejamiento (15 inverso)	5	3'0%	11	6'5%	152	90'5%
Mito de los celos (16)	121	72'0%	33	19'6%	14	8'3%
Mito del emparejamiento (17)	145	86'3%	14	8'3%	9	5'4%
Mito de la Ambivalencia (18)	151	89'9%	8	4'8%	9	5'4%
Mito de la Ambivalencia (19)	153	91'1%	4	2'4%	11	6'5%
Mito de la omnipotencia (110)	55	32'7%	32	19'0%	81	48'2%

Font: Cerro, M. y Vives, M. (2019) "Prevalencia de los mitos del amor romántico en jóvenes". OBETS. Revista de Ciencias Sociales

La graella organitza els diferents mites que configuren l'imaginari romàntic, expressant en quin percentatge els i les joves estan a favor, es mostren indiferents o en contra. L'estudi es realitza a persones d'entre 16 i 25 anys. N'hi ha tres resultats els quals ens fan destacar-los especialment: el de la mitja taronja (41,10%), el de la passió eterna (65,5%)

i el de l'omnipotència (amb un 48%). Aquests serien els que compten amb una major acceptació; o el que és el mateix: perviuen en la manera de relacionar-se amorosament. En el meu marc pràctic aprofundiré en aquesta qüestió, analitzant la pervivència del mite entre els adolescents de l'institut. L'estudi de Cerro i Vives (2019) ens permetrà comparar les dades tot ampliant la coneixença.

1.5. TOTHOM A BORD! *els canals de l'amor romàntic*

Les nostres relacions afectives continuen basant-se en l'amor romàntic? Hi haurà qui no s'ho hagi preguntat mai, això; que senzillament les visqui, amb indiferència. En alguna conversa, potser, opinarà sobre una parella dependent o dirà que la idea de la mitja taronja li sembla una ximpleria. Pensarà, a més, que la seva manera de relacionar-se amorosament no s'acosta en absolut a la de *H* i *Babi*, que Romeu i Julieta, com que no són *Z*, ja no pinten res, que són literatura i prou. Tot i amb això, hi ha raons per sostenir que darrere les relacions de parella, encara avui, hi ha un fons on perviu el mite de l'amor romàntic. I la pregunta que em plantejo (i que procuraré respondre) és: com ha arribat fins aquí? Quins són els canals de transmissió? Per quins mars navega, l'amor romàntic? En els següents subapartats, enraonaré sobre els que considero els principals mecanismes de difusió:

1.5.1. AL TEMPS DE LA MARIA CASTANYA... *els tentacles la literatura*

La literatura és un art que ens permet conèixer certs detalls de l'època. Els personatges, els espais, el transfons polític, social, cultural... a més de fer evidents certs hàbits que ens ajudarien, per exemple, a entreveure estereotips. No puc parlar per tots els gèneres literaris, ho sé, però tampoc no pot negar-se l'evidència. Rols, estereotips, prejudicis, convencions, formes d'entendre les relacions, personatges que projecten el tarannà d'un moment. N'hi ha que reflecteixen molts dels tòpics llistats a l'apartat anterior, que aviven l'ideal romàntic, l'horitzó d'un determinat tipus de parella. Fins i tot novel·les de ficció, que podrien reproduir qualsevol univers, cauen en el tòpic. A tall d'exemple: la saga *Crepuscle*, de Stephenie Meyer.

Què fem, amb els clàssics? Els deixem de llegir o ens han d'ensenyar a llegir-los d'una altra manera? Vaig plantejar aquesta pregunta a al *Centre Dolors Piera d'Igualtat d'Oportunitats i Promoció de les Dones* (Universitat de Lleida) i em van contestar que:

«L'aposta no hauria de ser la prohibició, sinó la perspectiva crítica. És a dir, podem veure Disney amb la nostra canalla o anar al cinema amb les

amigues a veure una pel·lícula romàntica per passar l'estona, però durant o després cal fer-ne una anàlisi crítica, qüestionant algun comentari o alguna escena... per evitar que caigui com una veritat absoluta i única²».

L'absència d'una lectura crítica seria el problema. Assumir el que el llibre projecta com "l'autèntica realitat", fer d'allò un ideal de vida. *Hem de renunciar a perseguir-ho, si ho desitgem?* És a pregunta obligatòria. La resposta partiria d'una contra pregunta: per què aspirem a això? Ho necessites, realment? Cal la mirada crítica per no deixar-se endur pels miratges, ser capaços de reconèixer el que hi ha de problemàtic.

1.5.2 ARE YOU TALKING TO ME?... *els tentacles del cinema.*

És més eficient, el cinema. A diferència d'un llibre, que demana d'una certa atenció, des del sofà de casa la pel·lícula es pot visualitzar sense voler (no soc imprudent, exagero per a destacar la facilitat de consum). No és difícil topar-se amb algú que no llegeixi, o que faci temps que no obre un llibre (no ho dic com a crítica). Però no conec ningú que no consumeixi contingut visual, sigui a través del portàtil, la *tablet* o la televisió. Tots veiem pel·lícules, sovint (potser menys del que voldríem). I segur que en coneixem bastantes que reproduïen tòpics de l'amor romàntic: *Notting Hill*, protagonitzada per Julia Roberts i Hugh Grant. En un moment, ella li diu: *no oblidis que jo només soc una noia demanant-li a un noi que l'estimi*. La llista seguiria. És cert que comencen a produir-se alternatives. Per exemple: *The Lobster*, protagonitzada per Colin Farrell, en la que es parodia el desig de viure en parella. En trobaríem d'altres, i molt anteriors a aquesta (2015). El problema apareix quan s'ha de fer un esforç per recordar-la o quan només es coneguda pel cinèfil de torn. Això significa que continua movent-se en el marc de "l'alternativa".

1.5.3 COMPRI UN DELS NOSTRES ESTILS DE VIDA... *els tentacles de la publicitat*

La publicitat sempre la penso com un gran aparador. Allí hi ha de tot, qualsevol cosa que necessitis, i sembla que no costi gaire aconseguir-ho, garantia d'una vida feliç. No hem de ser ingenus, si volem vendre un producte el que no farem serà projectar infelicitat, però hem de

² ANNEX 1, Entrevista Centre Dolors Piera d'Igualtat d'Oportunitat i Promoció de les dones, p.63

procurar identificar l'aparença quan la tenim davant. Crea desig, la publicitat, fins al punt de fabricar falses necessitats (enteses socialment com bens gairebé imprescindibles). La publicitat televisada és jove, té una història prou breu. Ja fa temps, però, que anem dient que *la publicitat és enganyosa*, i sembla que l'impacte no hauria de ser tant. Tot i això, sospito que continua tenint la capacitat de construir l'espai social, perpetuar estereotips, formes de vida.

1.5.4 EL CANT DE LES SIRENES... *els tentacles de la música*

Trobarem algú que no llegeixi, un altre que no miri la televisió (tampoc la *tablet* o el portàtil), que no li agradin les pel·lícules (per estrany que sembli), però el que no sembla gaire versemblant és que hi hagi algú que no escolti música.

El seu llenguatge és universal, tan és que no entenguis la lletra. No tots els seguidors de *Metallica* tenen el nivell *advance* d'anglès i ben bé que els escolten. Està lligada a les emocions, amb el que sentim, és una forma d'expressar-se.

Cal tenir en compte que la música també transmet idees (amb les que podem estar més o menys d'acord) que tenen un impacte en nosaltres i en la nostra manera de veure les coses.

Segons l'estudi "*La evolución de la adolescencia española sobre la igualdad y la prevención de la violencia de género*", passem moltes hores escoltant música. Per tant, podem dir que té una gran influència en la nostra vida. La música és quelcom amb el que ens identifiquem, que ens defineix. Escoltem la música que ens agrada (quina obvietat!), que ens apropa a alguna cosa. I com els canals de transmissió esmentats abans, també la música perpetua rols que poden comportar una certa actitud violenta/nociva. A tall d'exemple, la lletra d'una cançó de Maluma, *Cuatro Babys*: *estoy enamorado de cuatro babies/ Siempre me dan lo que quiero/ Chingan cuando yo les digo/Ninguna me pone pero/ (...) La primera se desespera/ Se encojona si se lo hecho afuera/ La segunda tiene la funda/Y me paga pa' que se lo hunda/ (...) La tercera me quita el estrés/ Polvos corridos, siempre echamos tres/ A la cuenta de una le bajo la luna/ Pero ella quiere con Maluma y conmigo a la vez/ (...) Tú tienes tú mi cuenta de banco y el número de la Master Card/ Tú eres mi mujer oficial/ Me tiene enamorado ese culote con ese pelo rubio/ Pero tengo otra pelinegra que siempre quiere chichar.*

1.5.5 OH, SI, OH!... els tentacles de la pornografia

«Cada cop hi ha més gent que mira porno comercial i cada cop és gent més jove. És innegable que el que hi veiem afecta les nostres actituds cap a la sexualitat. Condiciona quines expectatives tenim, quines practiques normalitzem i quines considerem desitjables, però també condiciona enormement el que hi veiem. (...) Inverteix la sexualitat d'una aura de serietat mecànica, d'exercici gimnàstic, i la despulla de tendresa, alegria i, en definitiva, d'humanitat»³.

Començo l'apartat amb un fragment del llibre de Bel Olid (*FOLLEM?* 2019). La pornografia, com a producte de consum, participa de la quotidianitat de la nostra vida íntima. Atenent a l'estudi realitzat per *Save The Children*, la majoria d'adolescents han tingut la seva primera experiència sexual amb vídeos (o imatges) de caràcter sexual. Sense una reflexió sobre la pornografia com a producte, hi ha el risc de normalitzar pràctiques i rols. És evident que la pornografia ens acostava a una parcel·la que desconeixíem: la d'allò que ens excita. El mecanisme de la naturalesa és molt senzill. Ho diu molt bé Virginie Despentes a la seva obra *Teoria King Kong*:

«El problema que planteja el porno és, en primer lloc, que va directe a un angle mort de la raó. S'adreça directament al centre de les fantasies, sense passar per la paraula, ni per la reflexió. Primer trempem o ens mullem, després ens preguntem el perquè. Els reflexos d'autocensura trontollen. La imatge porno no ens deixa opció: mira el que t'excita, mira el que et fa reaccionar»⁴.

Però per què som capaços de destriar els elements fantàstics de qualsevol film de ciència ficció i, en canvi, consentim que la pornografia exerceixi aquest poder? És un problema?

Allò problemàtic torna a ser, novament, l'absència d'una mirada crítica. Des del desconeixement o la inexperiència hi ha el risc de reproduir allò vist de manera enganyosa (no només Jim Carrey sobreactua). Les pel·lícules X s'han de vendre, d'aquí

Fotografia pel·lícula pornogràfica

que procurin uns plànols en els que es destaquï l'excitació (que no és real), amb cossos que compleixen un determinat cànon estètic que afavoreixi la venda, i un coit que l'espectador pugui percebre satisfactori. En plantejar l'interrogant al *Centre Dolors Piera*,

³ OLID, Bel, *FOLLEM?*, a Bridge, Barcelona 2019, p.61

⁴ DESPENTES, Virginie, *Teoria King Kong*, a l'Altra Editorial, Barcelona 2018, traducció de Marina Espasa, p.97

ens destaquen la facilitat d'accés a continguts d'aquests, gairebé sense voler-ho. No només adult, també adolescents o infants. L'estudi de Save The Children ens diu que la primera experiència d'una persona jove és als 8 anys. I el problema del producte és el tipus de relació sexual, que erotitza la violència (incloses violacions o escenes misògines). El rol de les dones sol ser passiu i el seu consentiment se sobreentén o directament s'ignora. El resultat? Una idea totalment equivocada del que ens dona plaer a homes i dones, i una frustració en les relacions sexuals de la vida real (ja que cada vegada es fa més difícil aconseguir la mateixa excitació, entre altres)⁵.

1.5.6 AMÉN... els tentacles de la religió

No podem negar que la nostra societat és arrossegada encara el llegat judeocristià, que es basa en la família heterosexual i en la divisió binària de rols. A més, hi ha mandats que reproduïxen els estereotips de gènere (com el ser bones mares o bones esposes) i alguns dels mites de l'amor romàntic (com que és el de *per tota la vida*, o que *ens hem de sacrificar pel bé de la relació*...). Forma part del patriarcat, igual que el capitalisme, que acaba tenint un paper igual o més important.

⁵ ANNEX 1, Entrevista Centre Dolors Piera d'Igualtat d'Oportunitat i Promoció de les dones, p.63

L'àmbit educatiu té una gran influència en la nostra formació personal, en la potenciació de les nostres aptituds i en l'estimulació del pensament crític. No és tracta de dir-nos què pensar, sinó com pensar. Els centres haurien de convertir-se en espais des dels que desmuntar els estereotips de gènere. Actualment, la xarxa educativa ja contempla en el seu currículum aquesta qüestió.

L'àmbit familiar actua de la mateixa manera que ho fa l'educatiu. Tot i així, hi ha una diferència cabdal i és que el familiar és poc o gens objectiu. Normalment, intenta que els fills i filles pensin de la mateixa manera que ells, ja que consideren que el codi de conducta (la seva manera de pensar) és l'adequat. Per aquest motiu, procuren dirigir els pensaments del/la fill/a cap a una direcció específica, i si aquesta es basa en idees construïdes per sobre l'imaginar, serà una altra forma de transmetre de generació en generació els diferents tòpics i mites de l'amor romàntic. En la següent estadística observem la freqüència en què molts adolescents han escoltat expressions per part d'adults d'evident nocivitat.

Tabla 59. Mensajes escuchados a personas adultas. Grupo completo

	Nunca	A veces	A menudo	Muchas veces
Si alguien te pega, pégale tú.	23,5%	47,7%	14,1%	14,6%
Si alguien quiere pelearse contigo, trata de convencerle de que hay otra forma de resolver los problemas.	8,8%	26,1%	27,1%	38,1%
Si alguien te insulta, ignórale.	7,9%	21,0%	23,0%	48,0%
Para tener una buena relación de pareja debes encontrar "tu media naranja" y así llegar a ser como una sola persona.	17,6%	28,1%	27,5%	26,8%
Los celos son una expresión del amor.	26,7%	37,0%	22,2%	14,1%
Para tener una buena relación de pareja conviene que el hombre sea un poco superior a la mujer, en edad, en el dinero que gana....	73,4%	17,8%	6,1%	2,6%
Las mujeres deben evitar llevar la contraria al hombre al que quieren.	82,1%	13,1%	3,3%	1,6%
Una buena relación de pareja debe establecerse de igual a igual.	5,9%	7,6%	18,6%	67,9%

1.5.7 CLIC, FOLLOW, LIKE!... *els tentacles de les xarxes socials.*

La porta a l'univers 2.0, un món dins del món, que també el construeix. L'aparença de tot allò que hi ha la xarxa repercuteix en el que es viu "*al defora*". La informació, la opinió, la influència... tot plegat participa de la confecció d'un estil de vida. Penso, ara mateix, en una plataforma en concret: Instagram. Allí no fem altri sinó compartir fotografies per a que els altres ens puguin consumir com a imatge. És cert que hi ha l'opció de restringir l'accés a les persones que et segueixen, però hi ha determinats perfils, els més influents,

que consenten l'accés universal. La immensa majoria de fotografies reflecteixen *instants de vida exagerada* (com fa la publicitat), triomfant així l'aparença. No li faltirà raó a qui digui que ens passem el dia aparentant: que som bons estudiants, que som bons professors, que som bons amics. No discutiré l'argument. Però en aquest cas, la interacció és digital, amb persones que conec d'igual manera que a personatges de ficció com a *La princesa Leia*, amb la diferència que, sabent-los existents, me'ls prenc seriosament. Si entreu al perfil de Maria Pombo (1,7 M de seguidors a Gener de 2021), hi trobareu una vida de pel·lícula: amor, tendresa, matrimoni, fills.

Recupero el que he dit més amunt: la forma com decideix viure no és un problema. Que comparteixi les imatges, tampoc. Allò susceptible de ser considerat problemàtic és la influència, o la construcció d'un imaginari que estableixi això com a horitzó. Les xarxes socials (amb la figura de "l'influencer" al capdavant), són un dels tants tentacles.

«En eso que llamamos (...) curva del amor-droga, el amor chute, construimos varias proyecciones. La proyección de los que sería la vida al lado de la otra persona, algo que se llama "autoestima contingente" y que trata del aprecio a una misma a través de la construcción romántica del amor. Esta construcción son las fotos que colgamos en las redes sociales mostrando una estampita idílica, que reciben un montón de *likes* y nos hacen creer que de verdad somos eso (...) El amor a lo Shakira y Piqué, tan limpios, tan felices, tan guapos, tan todo (...) El amor chute es algo idealizado por toda la maquinaria de construcción de significados pop. Todas las canciones, todas las películas, todas las novelas, todas las obras de teatro, todo los relatos de nuestras amigas, todas las revistas del corazón, todo apunta al amor-chute como máxima expresión de la felicidad en la tierra. Pero no lo es: bien al contrario, es un invento envenenado»⁶.

1.6. SOBRE L'AMOR ROMÀNTIC I LA VIOLÈNCIA MASCLISTA

«les investigacions sociològiques realitzades fins al moment ens diuen que *l'amor ideal* no es pot considerar un factor causant de violència de gènere. Ara bé, entenem que *l'amor romàntic* és una altra concepció diferent i que pot encaminar a relacions desiguals i abusives, i arribar-se a justificar per aquest amor mal entès»⁷.

Així comença la meua entrevista amb el *Centre Dolors Piera* de la UDL. La pregunta feia referència directa a la relació entre l'amor romàntic i la violència masclista, si es podia establir alguna relació. Consideren l'imaginari romàntic com un espai de desigualtat que situa les dones en el risc. D'aquí la possibilitat de vincular la violència amb l'ideal. Caldria, doncs, desmuntar-lo, perquè influeix en les nostres percepcions, *mal entenent*

---

⁶ VASALLO, Brigitte, *Pensamiento monógamo, terror poliamoroso*, a La Oveja Roja, Madrid 2018, p. 165-166

⁷ ANNEX 1, Entrevista *Centre Dolors Piera d'Igualtat d'Oportunitat i Promoció de les dones*, p.60

l'amor, limitant les possibilitats de creixement personal, abocant al patiment o socialitzant en fórmules nocives de relació (com la possessió, exclusivitat, gelosia, el patir per amor, canviar per amor, el lliurament total...). La principal raó la qual podem dir que ens encamina cap a relacions desiguals i abusives és per la seva relació amb l'heteropatriarcat, un sistema polític caracteritzat per la dominació de l'home heterosexual. El seu marc estructural fomenta un sistema binari (HOME-DONA) en el que els sexes representarien dos formes de vida. Per una banda hi hauria tot allò propi d'homes; per l'altra, tot allò propi de dones. Aquí trobaríem: estètica, codis de comportament, feines, etc, talment com si Epimeteu hagués fet el repartiment d'atributs a l'hora de confeccionar els rols. Què significa “ser home” i “ser dona” en societat, depèn del concepte. Si el marc cultural des del que es defineix no parteix de la igualtat, la discriminació és inevitable. Segons el Centre *Dolor Piera*, a partir del procés de socialització diferencial tenim que:

PER A LES NOIES	<ul style="list-style-type: none"> ➤ L'amor és una cosa primordial ➤ Se'ls diu que el dia del casament serà el més important de la seva vida. ➤ Que si no tenen parella és que han fracassat ➤ Una major responsabilitat en les relacions (l'èxit personal es basarà en l'àmbit relacional -i posterior maternitat).
PER ALS NOIS	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Allò primordial serà ser productiu (vida laboral) ➤ El seu èxit personal és basarà en l'àmbit professional. ➤ Viuen l'amor com una cosa femenina. ➤ La seva major responsabilitat recau en l'àmbit sexual (on han de ser actius i potents; possessió de la parella).

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Centre Dolors Piera, veure Annex.

Si a tot això això hi afegim *l'analfabetisme emocional*⁸ en què han estat educat els nois, la situació s'agreuja.

⁸ ANNEX 1, Entrevista Centre Dolors Piera d'Igualtat d'Oportunitat i Promoció de les dones, p.61

1.6.1 TIPUS DE VIOLÈNCIES

1.6.1.1 PSICOLÒGICA

En aquest tipus de violència hi encabiríem tota conducta que produeix patiment a una dona i limita la seva llibertat o autonomia (amenaces, humiliacions, vexacions, coercions verbals...). L'agressor situa la dona en una posició de submissió i discriminació. Cal destacar que aquesta violència és la més difícil de percebre, i això que acostuma a ser la base d'altres formes de violència. Tanmateix, no se li dona la importància que mereix, d'aquí que la pugem considerar una de les que més danys causa, doncs l'afectació emocional condiciona fins i tot les decisions que pren la víctima en funció de la reacció de l'agressor. Seria quelcom semblant a un procés de *despersonalització*, de renúncia, de derrota. És una violència silenciosa, de portes endins, i la relació amb l'agressor fa que moltes vegades la víctima calli: per vergonya, per por, pel que sigui.

1.6.1.2 FÍSICA

No necessita gaires presentacions, malauradament. L'agressió física: l'empenta, el cop, la bufetada, qualsevol ús de la força. Està unida a la violència psicològica. L'una no depèn de l'altra. A la violència psicològica no sempre la segueix la física, però la física sol anar precedida de la psicològica. Els efectes són evidents. Socialment és la forma de violència més criticada. No obstant això, la duresa dels titulars no para de mostrar dades esfereïdores: 1078 dones assassinades des de l'1 de Gener de 2003. 45, aquest 2020, com ho reflecteix l'informe anual que comparteix a la seva web el Ministeri d'Igualtat⁹.

Si mirem els informes trimestrals que realitza el Congrés General del Poder Judicial (CGPJ), a l'espera de concretar les dades dels últims mesos (a data de 5 de Gener de 2021 no consten), podem aportar les següents xifres significatives:

	TOTAL DENÚNCIES	DONES VÍCTIMES DE LA V.G.	TIPUS DE DELICTES INSTRUÏTS*	
			art.153	art.148
TRIMESTRE I	36.185	34.837	22.808	1.764
TRIMESTRE II	34.576	33.338	19.310	1.751
TRIMESTRE III	42.854	41.513	23.796	2.539
TOTAL	113.615	10.9688		

Font: elaboració pròpia a partir de les dades dels informes del CGPJ

⁹ Informe Ministeri d'Igualtat, publicat a 4 de Gener de 2021.

Es presenten les dades dels tipus de delictes instruïts sobre violència de gènere (físics i psicològics)

1.6.1.3 SEXUAL

Es tracta d'actuar amb finalitats de naturalesa sexual sense el consentiment de la dona, independentment que l'agressor pugui tenir amb ella una relació conjugal, de parella, afectiva o de parentiu. Molts cops, a causa dels prejudicis, la societat relativitza i invisibilitza l'agressió, arribant a responsabilitzar a la dona d'aquella situació, ocultant l'autèntica culpabilitat. S'ha tendit a ensenyar a les dones a protegir-se d'aquesta realitat, o pitjor, a assumir-la com a probable. Són colpidores les paraules de Virginie Despentes sobre l'experiència de la violació. Escrivint de memòria la lectura d'un article de Camile Paglia, diu: “és un risc inevitable, és un risc que les dones han de tenir en compte i han d'acceptar córrer si volen sortir de casa i circular lliurement¹⁰”. L'afirmació és esfereïdora: assumir que qualsevol dona pot ser violada. Però és la realitat. I què fan, per protegir-nos? Limitar-nos: “no vesteixis així, no vagis sola, no passis per aquells carrers, no parlis amb ningú, no miris a la cara, no contestis si et diuen alguna cosa...” Com si fóssim les responsables. L'any 2014, el Ministeri de l'Interior va fer públiques (al seu portal web) unes recomanacions molt polèmiques:

Prevención de la violación

- No haga auto-stop ni recoja en su coche a desconocidos.
- Por la noche, evite las paradas solitarias de autobuses. Si el autobús no está muy concurrido, procure sentarse cerca del conductor.
- No pasee por descampados ni calles solitarias, sobre todo de noche, ni sola ni acompañada.
- Si se ve obligada a transitar habitualmente por zonas oscuras y solitarias, procure cambiar su itinerario. En otros países se utilizan silbatos para ahuyentar al delincuente. Considere la posibilidad de adquirir uno.
- Evite permanecer de noche en un vehículo estacionado en descampados, parques, extrarradios, etc.
- Antes de aparcar su vehículo mire a su alrededor, por si percibiera la presencia de personas sospechosas. Haga lo mismo cuando se disponga a utilizar su coche. Antes de entrar, observe su interior. Podría encontrarse algún intruso agazapado en la parte trasera.
- Si vive usted sola, no ponga su nombre de pila en el buzón de correos, sólo la inicial. Observe con especial atención las recomendaciones que se hacen en el capítulo dedicado a la vivienda. Eche las cortinas al anochecer para evitar miradas indiscretas. Tenga encendidas las luces de dos o más habitaciones para aparentar la presencia de dos o más personas en el domicilio.
- Evite entrar en el ascensor cuando esté ocupado por un extraño, especialmente en edificios de apartamentos. De cualquier modo, sitúese lo más cerca posible del pulsador de alarma.
- Ante un intento de violación, trate de huir y pedir socorro. Si no puede escapar, procure entablar conversación con el presunto violador con objeto de disuadirle y ganar tiempo en espera de una circunstancia que pueda favorecer la llegada de auxilio o permitir su huida. Todo ello, mientras observa los rasgos físicos de su agresor, en la medida de lo posible.

FONT: huffingtonpost.es

La qualitat de la imatge no és molt bona. A continuació, n'escric algunes: no fer autoestop ni recollir a desconegut amb el cotxe; per la nit, eviti les parades solitàries de l'autobús;

---

¹⁰ DESPENTES, Virginie, *Teoría King Kong*, a l'Altra Editorial, Barcelona 18, traducció de Marina Espasa, p.51

eviti romandre de nit en un vehicle estacionat en descampats; si viu vostè sola, no posi el nom de pila a la bústia (...) passi les cortines quan es faci de nit per evitar mirades indiscretes. Tingui enceses les llums de dos o més habitacions per aparentar la presència de dos o més persones en el domicili.

La polèmica era previsible: les mesures de prevenció condicionen (i limiten) a l'agredida (a la que pot ser agredida) però en cap cas a l'agressor. A més, obliden que l'agressió no ve sempre d'algú de fora, sinó també, de l'entorn. En l'àmbit de la parella, per exemple. Hi ha qui no concep una violació en aquest cas, doncs la relació sembla que hagi de pressuposar consentiment, i no és així. Fins i tot treure's el preservatiu durant el coit sense l'aprovació de l'altra persona és un abús sexual (*stealthing*, en anglès).

Quitarse el condón sin consentimiento en medio de una relación también es un delito de abuso sexual

FONT: *elDiario.es* (9/5/2019)

Segons les dades de l'informe del CGPJ sobre delictes sexuals, trobem que al 2019 s'han produït: 392 agressions sexuals (391 realitzades per homes); 36 violacions (les 36 per homes), 1218 casos d'abús sexual (1207 per homes); 69 casos d'assetjament sexual (68 per homes); 432 d'exhibicionisme i provocació sexual (426 per homes). La següent taula organitza les dades:

DELICTE	HOMES	DONES
AGRESSIÓ SEXUAL	391	1
VIOLACIÓ	36	-
ABÚS SEXUAL	1207	11
ASSETJAMENT SEXUAL	69	1
EXHIBICIONISME I PROVOCACIÓ	426	6

Font: elaboració propi a partir de l'informe del CGPJ, 2019.

1.6.1.4. TENS LA REGLA O QUÈ?...i ara...les violències invisibles.

El psicòleg Luís Bonino (1996) va proposar el concepte “micromasclismes”, que designa aquelles conductes subtils i quotidianes que constitueixen estratègies de control i microviolències que atempten contra l'autonomia personal de les dones i que, com el seu nom indica, solen ser invisibles. Ens passen desapercebudes perquè han passat per aquesta cadena de muntatge que és el procés de normalització social. La raó per la que diem que són una forma de violència està en el fet de perpetuar els condicionants culturals que determinen els sexes, és a dir, manté els rols de la dinàmica binària. La fotografia de la dreta pretén ser un exemple molt il·lustratiu: hi ha lavabos amb espais habilitats per atendre les necessitats dels bebès (canviar bolquès, per exemple). Solen ser els de les dones.

Icona lavabo de dones

Aquesta normalització de la responsabilitat materna, representada simbòlicament en la icona d'un lavabo públic serviria per contestar a la pregunta per les violències invisibles. En l'àmbit de la parella, podríem dir: que t'aïlli de les amistats o de la família, que t'intimidi amb mirades, que et digui com has de vestir, que et revisi el mòbil, les xarxes socials, que et faci sentir inferior, culpable, etc.

Tipus de micromasclismes			
Utilitaris	Coercitius	Encoberts	De crisi
Naturalitzar el rol cuidador de la dona o negar la reciprocitat d'aquesta cura.	Intimidació, “prendre el control sobtadament”, apel·lació a l'argument lògic, control dels diners, insistència abusiva i ús expansiu de l'espai físic.	Maternalització de la dona, maniobres d'explotació emocional, culpabilització del plaer, elecció forçosa, i maniobres de desautorització, etc.	Desconnexió i distanciament, fer mèrits i fer pena.

FONT: ajuntament de Barcelona

1.7 DE LES PRINCESETES I ALTRES CONTES... *Per acabar, l'amor Disney*

Brigitte Vasallo utilitza la nomenclatura “amor Disney” per fer evident l'estructura de l'amor romàntic tot ridiculitzant la mitificació (allò que construïm al voltant de l'amor). És una manera provocativa de presentar-la, de captar la nostra atenció per atendre *què ens*

diu. Com que d'aquest amor diem que és *romàntic*, sembla que hagi de ser difícil advertir el problema perquè arrossega una connotació positiva. Però potser no ho sigui tant. Si utilitza aquest recurs és per l'afinitat amb l'imaginari romàntic, amb els tòpics de l'apartat 1.4.1. L'esquema és senzill de reproduir: parella heterosexual, persones estereotipades, relació predeterminada, l'home rescata, l'amor triomfa, s'aconsegueix una vida feliç (que esborra de l'entorn a totes les altres persones, de manera que la parella esdevé el centre de l'univers. La *jerarquització* que, segons Brigitte Vasallo, definiria la monogàmia). El que jo em pregunto és: i com segueixen la relació, per exemple, *Bella i Bèstia*, quan els llums s'apaguen? Com conviuen? Què fa, cadascú? De què s'ocupen? Com parlen? Tenen conflictes? Com els resolen? Qui demana perdó? Darrera de tota la projecció és on estaria el problema: tancada al castell, que seria la manera il·lustrativa d'acostar-nos a les conseqüències de l'imaginari romàntic (de l'amor Disney).

«Si tan sols veiessis aquestes pel·lícules, quines conclusions en trauries? Que les relacions de parella són heterosexuales, que hi ha algú predestinat a estar amb tu i ho sabràs només veure'l, que segurament et salvarà de la teva pena, que hauràs de fer sacrificis per a que t'accepti, a vegades en contra de l'opinió de la teva família, que tot i que et faci mal en el fons és bo i tu seràs la responsable de descobrir-ho, que no hi pot haver ningú més i res importa més que ell, i que el final és una gran boda»¹¹.

En tot això, el sistema d'organització seria la monogàmia, l'emparellament amb una sola persona. Significa que la monogàmia és un problema? Que n'hi hauria prou en desmuntar-la? No ben bé. El que cal atendre no és la quantitat de gent que hi ha en la relació sinó la qualitat, les dinàmiques. Per aquesta raó, tampoc el poliamor seria la solució, doncs, hi ha el risc que, imitant els hàbits de la societat del consum, s'acabi convertint en el que B.Vasallo defineix com *el mercat dels afectes*, un espai que pot ser força inestable. El més important és la base sobre la que es construeix la relació.

1.8. TÈCNIQUES PER A LA DECONSTRUCCIÓ DE L'AMOR ROMÀNTIC

Es tracta de construir i visibilitzar nous imaginaris.

El primer seria fer un exercici d'autocrítica, analitzar la manera com estimem, o com el sentiment amorós es materialitza. Reconèixer *què* no ens plau i desconnectar-ho, és a dir, negar-li la capacitat d'influir en nosaltres. Dotar d'atractiu les masculinitats alternatives a l'hegemònica (aquells nois que ens tracten bé) i desvincular l'atractiu de la violència (dels “*malotes*”). I quelcom molt important: crear xarxes afectives que

---

¹¹ ANNEX 1, *Entrevista Centre Dolors Piera d'Igualtat d'Oportunitat i Promoció de les dones*, p.64

excloguin la jerarquització tan pròpia del pensament monògam (parella-família-amics). Deixo anotades, a mode d'instruccions, algunes recomanacions per a la deconstrucció de l'amor romàntic:

Confrontar l'amor romàntic amb els valors i bases per a una relació de parella sana.
Reforçar alternatives de relació igualitàries, qüestionant els rols i estereotips de la nostra identitat de gènere.
Fer autocrítica amorosa
Reconèixer el caràcter nociu de l'ideal.
Neutralitzar conceptes i redefinir-los
Treballar una possible baixa autoestima que tindrà a veure amb la gelosia.

FONT: elaboració pròpia a part de l'entrevista amb el Centre Dolors Piera

2. MARC PRÀCTIC

2.1. INTRODUCCIÓ

Conviu amb nosaltres, encara, el mite de l'amor romàntic? La nostra manera de relacionar-nos amorosament està basada en aquest imaginari? El projecta d'alguna manera? Podem dir que és una expressió afectivosexual del passat o segueix vigent? En som conscients? Considerem que és un problema? Pot superar-se? I una última pregunta, tal vegada la més important: ha de superar-se? Moltes vegades es parla negativament de l'amor romàntic i tot i amb això hi haurà qui no el sabrà reconèixer o no advertirà que la seva forma de comportar-se en parella reflecteix certs tòpics. Per conèixer fins a quin punt perviu, és a dir, continua present en les nostres relacions, he realitzat un formulari de setanta preguntes que he fet extensiu a l'alumnat de l'institut amb el propòsit de saber en quin grau perviu entre els i les adolescents. El qüestionari està organitzat en blocs, de manera que cada grup de preguntes se centra en un mite o tòpic en concret, per facilitar el buidatge de dades i les conclusions.

Variable		Mostra	
		N	%
Sexe	Home	45	39'8%
	Dona	67	59'3%
	Persona no binària	1	0'9%
Edat	14	1	0'9%
	15	40	35'4%
	16	46	40'7%
	17	16	14'2%
	18	6	5'3%

19	2	1'8%
Resposta invàlida	2	1'8%

L'edat de l'alumnat que ha contestat el formulari oscil·la entre els 14 i els 19 anys. Han sigut enquestades 113 persones, de cursos diferents: 4t d'ESO, 1r de Batxillerat i 2n de Batxillerat. A l'annex es trobaran les gràfiques de les preguntes esmentades en aquest apartat que no han sigut afegides per considerar-les complementàries (no vol dir-se amb això que siguin menys importants). Es presenta la dada general i la dels percentatges per sexes, de manera que de cada pregunta se'n trobaran 3, de gràfiques. A continuació s'analitzen els resultats destacant les xifres més significatives, és a dir, aquelles que ens permeten contestar la pregunta que fixa la direcció de la investigació.

El primer que necessitàvem saber era quantes de les persones enquestades havien experimentat la sensació de l'enamorament. Gairebé tres quartes parts afirmen haver estat enamorats/ades (73,5%). En preguntar a les persones que van contestar negativament (un 26,5%) "si els agradaria experimentar-ho" ens trobem amb que més de la meitat asseguren que sí. Aquí és on apareix una primera dada rellevant del formulari. Els vam demanar que contestessin *per què*, és a dir, que justifiquessin *per què* els agradaria (o no) estar enamorats/es.

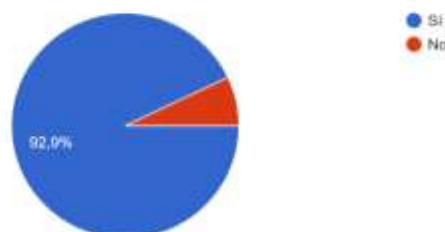
Noies	Nois
Perquè no tens problemes i vas per lliure	Perquè implica compromís
Perquè trobo molt bonic sentir alguna cosa i la sensació de papallones a la panxa...	Perquè hi ha molta gent que pateix molt
Perquè és molt bonic	Perquè és una sensació agradable
Perquè crec que em faria molt feliç i vull sentir que estimo realment a algú.	Perquè és un rotllo
Suposo que he idealitzat la idea d'estar enamorada	Perquè és quelcom molt bonic

Perquè ha de ser bonic experimentar aquesta sensació	Perquè em sento sol a vegades i crec que és una sensació que hauria de provar
Perquè és una sensació única	

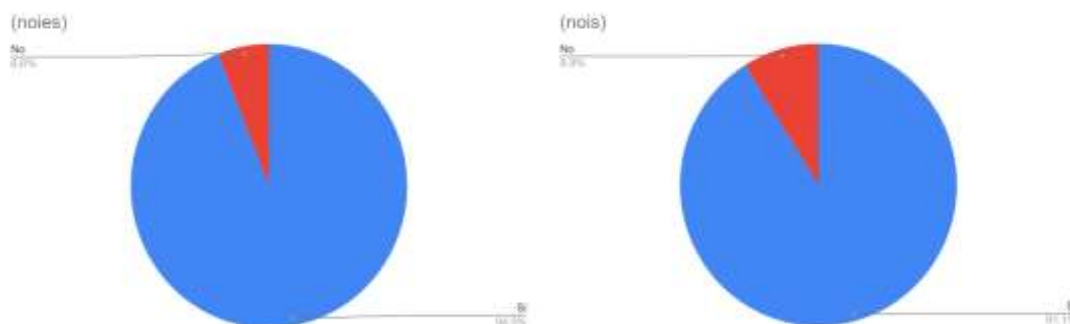
Tant en noies com en nois, quan contesten negativament és “per evitar dolor”, i quan ho fan afirmativament, la resposta arrossega una certa idealització, quelcom que aconseguix que la vida sigui millor.

Una de les coses que volíem saber era si l'amor ens pot canviar. I sobretot, si en som conscients. Per això vam fer algunes preguntes referides al nostre comportament quan estem davant de la persona que ens agrada, per provar fins a quin punt ens condiciona. Les respostes fan evident que estar davant de la persona que ens agrada ens pot fer canviar. O el que és el mateix: que té la capacitat d'exercir una influència sobre nosaltres. Tal i com mostra la gràfica, fins a un 92,9% dels enquestats contestà afirmativament.

4. Pot canviar-nos, l'amor?
113 respostes

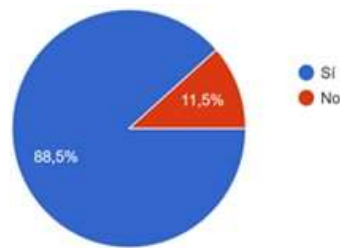

Si atenem a les dades entre sexes, veiem que els resultats són força pareguts. Del total de noies que van contestar l'enquesta, un 94% diu que sí. En el cas dels nois, un 91%.

Aprofitant la inèrcia d'aquesta pregunta sobre la manera com l'amor pot condicionar-nos, era necessari saber en quin grau continuem idealitzant a la parella, per allò del tòpic de la

perfecció. Si bé és cert que l'enquesta mostra que els i les adolescents reconeixen en un 45,1% els defectes de l'altre (p.6 annex: *reconeixem els defectes de l'altra persona quan estem enamorats/es?*) el 88,5 tendeix a idealitzar-la. Hi ha una dita segons la qual "l'amor és cec", quelcom que al·ludiria a l'efecte hipnòtic de l'amor. No és ben bé així, ens diu l'enquesta, però això no exclou que, en aquest impuls *idealitzador*, les anomenades virtuts (faltaria saber quines són) es posin per sobre dels defectes i creïn expectatives sobre la parella (si ateneu als resultats de la pregunta 8 "*procurem ocultar els nostres defectes quan estem coneixent a una persona que ens agrada?*", un 83,2% contesta que sí).

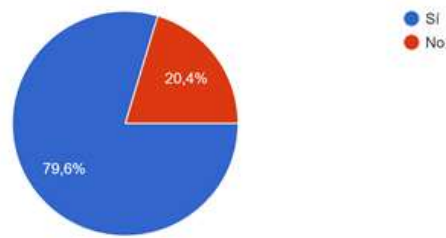
Com que el percentatge és força elevat hem analitzat amb deteniment aquest 88,5%. A la resposta han contestat afirmativament 100 persones. D'aquestes, 62 eren noies i 38 nois. Tenint en compte aquestes dades, en el marc dels adolescents de l'institut, advertim que les noies tendeixen a idealitzar a les parelles més que els nois. Un 62% elles; un 38%, ells.

Que l'amor ens condiciona ja ho sabem. Però ens torna vulnerables? És a dir, l'amor ens fa més fràgils? Hi ha un pensament que vincula l'amor amb el sofriment. N'hi ha varies, de dites. La més coneguda: *qui t'estima et farà patir*. Ens interessava conèixer el parer de l'alumnat sobre aquest assumpte, d'aquí les preguntes que van de la 9 a la 15. Els resultats mostren una tendència cap al sí, fent evident aquesta relació en la seva manera d'entendre l'amor.

Un 87% dels enquestats afirma que allò que ens puguin dir ens afecta més quan ho pronuncia la persona que estimem. Si ens endinsem una mica més (anem a l'interior d'aquesta dada), 99 enquestats contesten sí a la pregunta sobre l'afectació (veure annex, p.11): 61 noies per 38 nois, quelcom que es reflecteix també en la pregunta per la vulnerabilitat.

9. Creus que l'amor ens fa vulnerables?
113 respostes

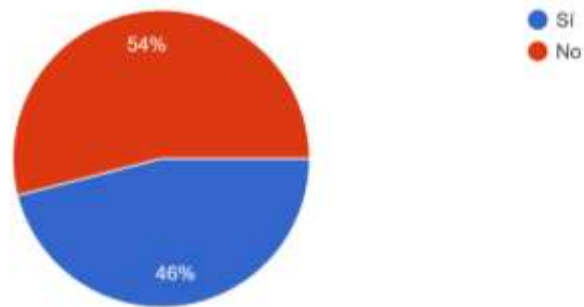
El percentatge de respostes segueix sent alt i la dinàmica dels resultats manté la relació respecte la pregunta desglossada en el paràgraf anterior. Si posem la mirada en els resultats afirmatius (90), el 63% obeeix al parer de les noies (57). A més, un 75,2% admet que hi ha una relació entre l'amor i el sofriment i que, per aquest motiu, suportem comportaments quan estem en parella, encara que ens facin mal (p.13, 67,3% a favor).

Té això alguna relació amb la idea que l'amor ho pot tot? Amb el tòpic de la omnipotència? També vam preguntar sobre aquest assumpte, a l'alumnat. La número 17 deia: *l'amor, si és real, ho pot tot?* Un 49,6% del total contestà que sí (56 persones). Vam acostar-nos al resultat, per a veure si hi havia alguna diferència entre nois i noies. I sí que hi era: del total de respostes afirmatives, un 64% (36) era de noies.

El risc ens atreu, demostra l'enquesta (76,1%). Considerem que hi ha un component de seducció. Si això ho traslладem al comportament de les persones que ens atreuen, en aquesta afirmació hi pot haver un component de risc. El que recullen les dades és que gairebé la meitat de les persones (un 46,9%), s'han sentit atrets/es per algú actitud la qual tendia a la provocació (conflictiva, problemàtica, etc). Calia atendre amb deteniment aquesta xifra i, en ampliar-la, advertim que del total de respostes afirmatives (53), el percentatge major és de noies, doncs gairebé el 70% (37), diu haver-se sentit atreta per un perfil provocador.

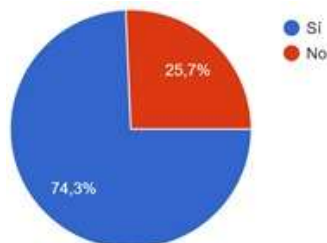
És una dada significativa perquè aquest vincle entre la sensualitat i el risc pot normalitzar determinades conductes (o fer que es perpetuïn). De fet, un 46% de l'alumnat enquestat considera que una relació és viable fins i tot quan és conflictiva. És cert que més de la meitat opina el contrari. Tanmateix, la dada negativa (els que sostenen el sí) és massa alta.

21. Creus que una relació pot mantenir-se fins i tot quan és conflictiva?
113 respostes

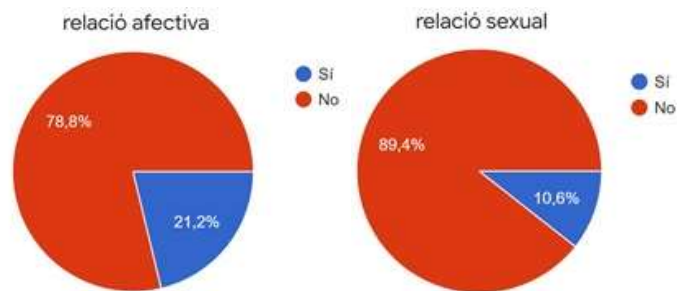
I ja no és que pugui mantenir-se, sinó que les dades demostrarien que entre l'alumnat de l'institut, un 64,6% de les persones coneixen parelles que basen la seva relació en el conflicte (aquesta dada caldria estudiar-la amb més deteniment, doncs hi hauria la possibilitat que a la mateixa classe hi hagués una parella que hagués discutit en horari escolar, quelcom que augmentaria significativament el %).

Presento a continuació una de les dades més significatives de l'enquesta: un 74,3 % dels enquestes afirmen que en la parella hi ha un component de dependència (o de mútua necessitat).

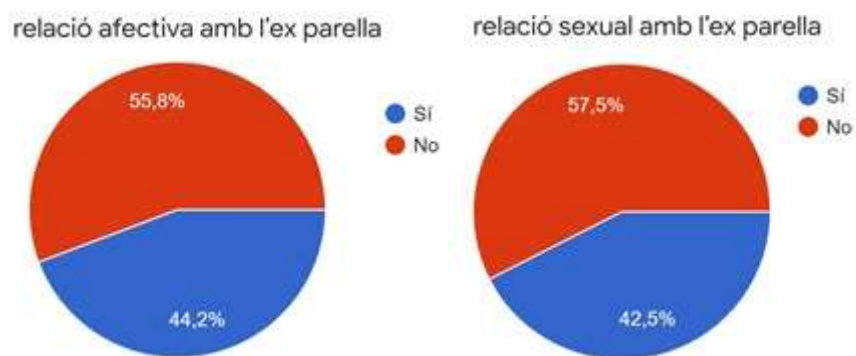

Aquesta pregunta encetava l'apartat que pretenia analitzar el grau de pervivència del tòpic de la propietat privada. Ja en la primera pregunta ens trobem amb un resultat molt alt, no havent gaire diferència entre nois i noies. Per seguir avaluant la qüestió de la relació en termes de propietat els hi vam fer dos tipus de preguntes: les primeres, relacionades amb la parella d'una amistat; les segones, amb l'ex parella. Quan els preguntem per la possibilitat de mantenir una relació afectiva amb la parella d'un amic o amiga (de complicitat, que no contempla la relació sexual), els nois es mostren més predisposats que les noies. Tot i amb això, les gràfiques mostren una inclinació força reservada (només un 21,2%). Pel que fa a mantenir relacions sexuals amb la parella d'un amic, la tendència es paregué, els nois es mostren més predisposats que les noies, tot i la davallada del

percentatge general (del 21,2% quan es tractava de relació afectiva, a un 10,6% quan és de caràcter sexual).

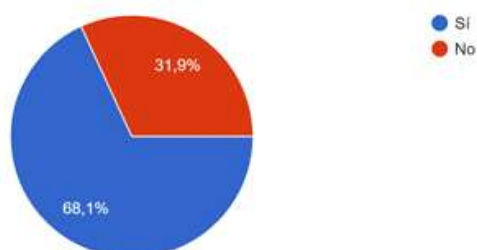

I amb l'ex parella? Quan el vincle es trenca, el percentatge augmenta en tots els casos:

La presència del sentiment de propietat és força evident. La prohibició pel que fa a les parelles de les amistats és un tòpic propi d'aquest pensament. No ens hi podem acostar sense consentiment com tampoc no se'ns permet agafar qualsevol cosa material sense consentiment, perquè no és nostra. Atenent a l'estructura del pensament, la persona esdevé un objecte.

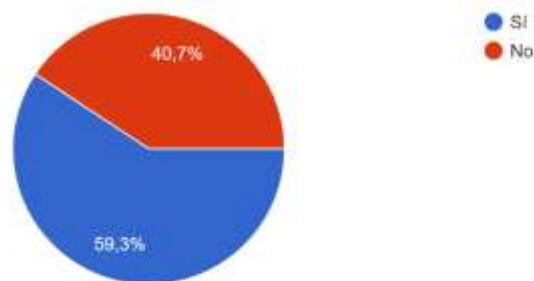
32. Creus que practicar sexe fora de la parella de manera no consentida afebleix la relació?
113 respostes

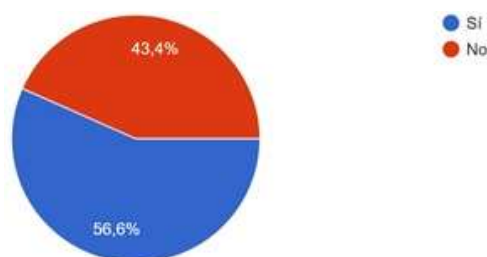
Les dades de la pregunta 32 reforçarien les de la pregunta anterior, la que versa sobre mantenir relacions sexuals amb la parella d'un amic/a. La sexualitat formaria part de la privacitat d'una parella. La complicitat emocional no seria tan problemàtica a l'hora d'abordar la intimitat d'una relació com ho podria ser la sexual, responent al principi de la lògica de l'exclusivitat.

El tòpic de la perdurabilitat és un dels tants que continua present. Ens ho mostra la pregunta 35, que feia referència a l'èxit o fracàs de les relacions. Gairebé un 60% dels enquestats considera que les relacions que perduren són exitoses.

37. Consideres que les relacions que perduren són exitoses?
113 respostes

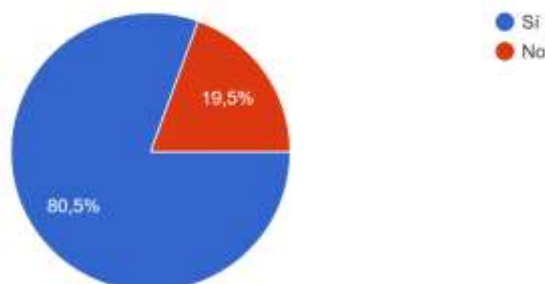
Se sol entendre per *relació exitosa* aquella que dura en el temps, però no s'avalua la qualitat. On encabim les relacions que duren però són tòxiques? Per si no fos suficient la xifra, la pregunta que segueix mostraria que 56,6% de les persones enquestades interpreta les ruptures com un fracàs.

Una dada com aquesta ens valdria per explicar la reacció de l'entorn d'una parella quan se separa, que tendeix a consolar-la com si hagués rebut una mala notícia. En preguntar-ho a l'alumnat, la resposta evidenciava que un 80,5% reacciona així quan s'assabenta.

40. Quan algú ho deixa amb la seva parella tendim a consolar-lo com si fos una mala notícia?

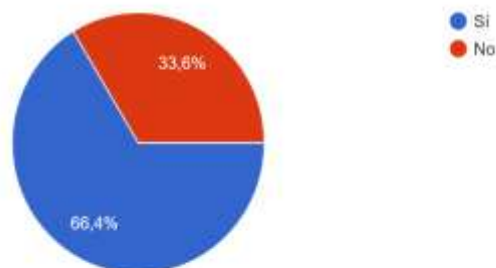
113 respostes

El marc de les relacions que s'analitzen és la monogàmia. Per això volíem saber fins a quin punt la universalitat de l'amor continua, aquell pensament que exclou la resta de persones, centrant-se només amb la que es manté la relació. Si preguntem pel sentiment, un 66,4% reconeix que ens podem sentir atrets per altres persones, quan estem enamorats.

41. És compatible l'amor amb sentir-se atret per altres persones?

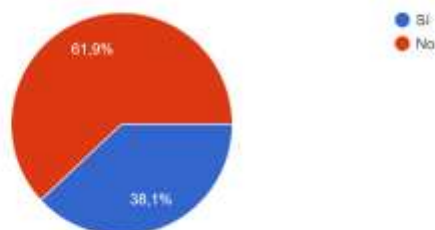
113 respostes

Això significa que tenir parella no és incompatible amb l'atracció per altres persones. Però mantindríem una relació amb més d'una persona? Malgrat que un 56,6% opini que podem estar enamorats/ades de més d'una persona, un 61,9% no creu viable mantenir una relació amb més d'una persona reproduint la dinàmica clàssica d'una parella.

43. Podem mantenir relacions amoroses que reproduïxin la dinàmica clàssica d'una relació de parella amb més d'una persona?

113 respostes

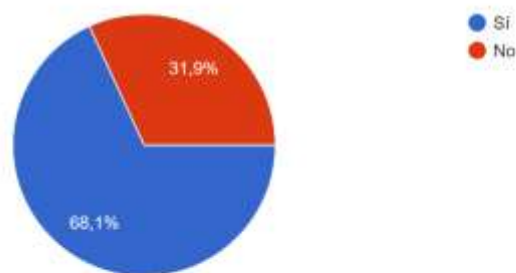
És més, en ser preguntats si en tenen coneixement, un 83,2% assegura no conèixer relacions en què participin més de dos persones, dada que fa evident la pervivència del sistema monògam.

Fins a quin punt continua viva en l'imaginari amorós la idea de la predestinació? Tenir parella ens completa? Ens satisfà pensar que hi ha una amor de la nostra vida? Les persones som més felices quan tenim parella?

Totes aquestes preguntes pretenien analitzar el mite de la mitja taronja, un dels més coneguts i que, atenent a les respostes, perviu. Les respostes a les preguntes formulades en el paràgraf anterior han sigut contestades afirmativament. La majoria d'adolescents de l'INS consideren que sí, que som més feliços quan tenim parella, que ens completa i que la idea d'un *amor de la nostra vida* ens satisfà. El que es destaca dels resultats és la diferència entre nois i noies.

45. Creus que ens enamorem d'aquelles persones que ens complementen?

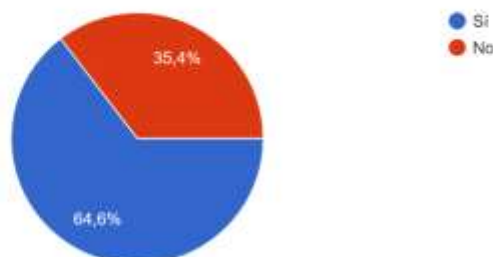
113 respostes

En aquesta pregunta els resultats són pareguts. Canvia, però, quan preguntem si els completa. Aquí hi ha una diferència: hi ha una majoria de nois respecte de noies que ho creuen així. El mateix ocorre quan mirem les dades sobre la felicitat: els percentatge de nois que afirmen ser més feliços quan estan en parella és major. Els resultants tornen a semblar-se quan la pregunta refereix a la possibilitat d'un amor de la nostra vida:

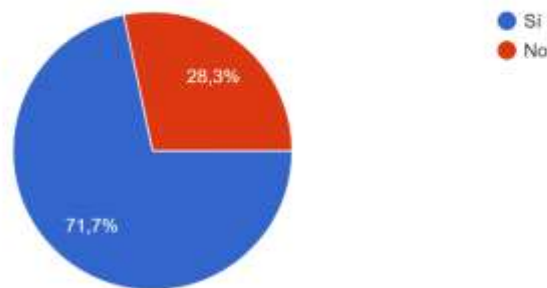
47. Et satisfà pensar que hi pot haver un "amor de la nostra vida"?

113 respostes

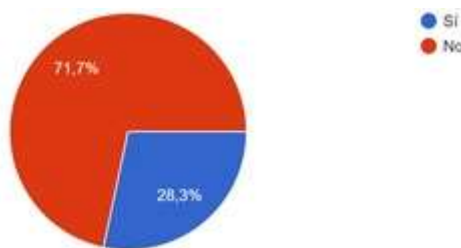
Havent analitzat la qüestió de la monogàmia, volíem conèixer la capacitat de jerarquització del sistema. Recordem que a la part teòrica, a propòsit de la teoria sobre la monogàmia de Brigitte Vasallo, allò que la defineix no és l'exclusivitat sinó la jerarquia. *Amics o parella?* La majoria d'enquestats consideren que és normal prioritzar la parella a les amistats: un 71,7%.

50. Entens que una persona prefereixi passar més estona amb la parella que amb els amics?
113 respostes

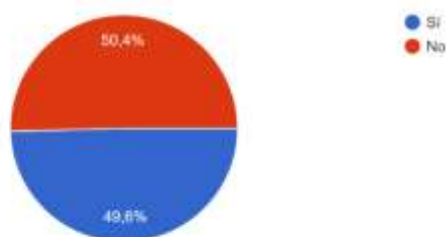
L'aïllament és una dels factors que pot propiciar conductes nocives. Ja no només la dependència, sinó el fet de desconnectar-te (de desvincular-te) d'una xarxa afectiva més ampla.

I seguint amb la dinàmica d'aquestes preguntes, en formular si la família era la manera de madurar una relació amorosa, gairebé un 30% dels enquestes contesta afirmativament.

Per reforçar la xifra sobre l'aïllament, aportem les dades obtingudes amb la pregunta que refereix a la qüestió de la gelosia com a expressió d'amor. Encara avui hi ha qui creu que el sentiment és un símptoma d'afecte, és a dir, el positivitza, invisibilitzant la seva nocivitat.

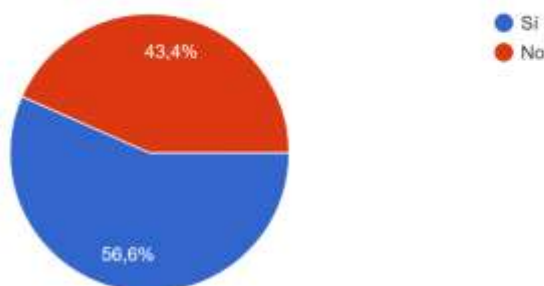
62. Creus que la gelosia és un sentiment que sorgeix de l'amor?
113 respostes

Les dades generals mostren que un 49,6% opina que sí. Necessitàvem analitzar-ho amb més deteniment i ens vam adonar que hi havia una diferència notòria en la manera d'entendre-ho entre nois i noies. De les 67 noies que van participar de l'enquesta, 25 van contestar afirmativament la pregunta per la gelosia (un 22,1%). En canvi, dels 45 nois, 30 ens diuen que sí (el que suposaria un 66%).

Per acabar, volíem saber si l'alumnat considerava un problema l'ideal de l'amor romàntic, quelcom que estem en condicions de confirmar amb el buidatge de dades:

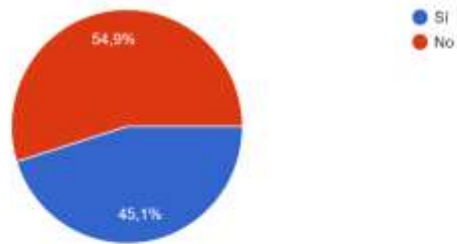
66. És l'ideal de l'amor romàntic un problema?
113 respostes

I què n'opinen, de la relació entre aquest imaginari i la violència masclista? El percentatge és força alt, un 45,1% creu que sí hi ha alguna relació, havent una major consideració en noies que en nois.

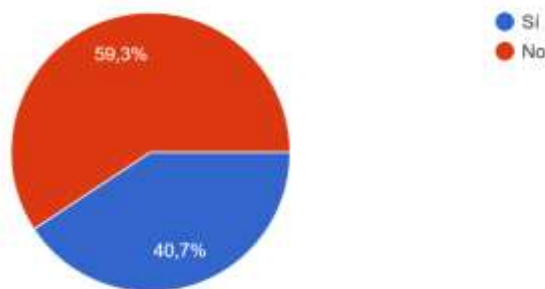

67. Creus que hi ha alguna relació entre el mite de l'amor romàntic i la violència masclista?
113 respostes

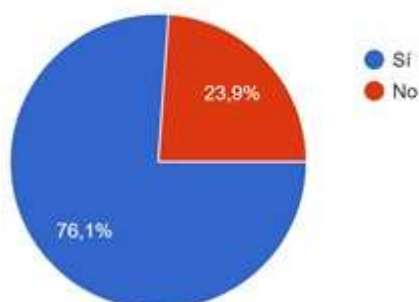
Les dades evidencien que l'ideal romàntic perviu en la nostra manera de relacionar-nos amorosament, afirmació a la que assenteix el 40,7% dels enquestats.

68. Consideres que la teva forma de relacionar-te afectivosexualment està condicionada per aquest imaginari romàntic?
113 respostes

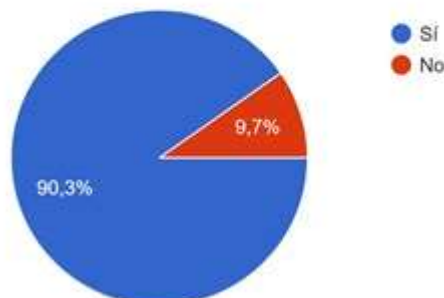

El que ens interessava, a més, era conèixer el grau d'implicació de l'alumnat en la seva superació, si el reconeixien com un problema i si seria possible substituir-lo creant nous imaginaris. Les dades recollides ens diuen que sí, que és necessari, en un 76,1% (tot i que hi ha una diferència entre noies i nois, expressant elles una major necessitat). És possible? Sí, contesta un 90,3%.

69. És necessari superar-lo?
113 respostes

70. És possible?
113 respostes

3. CONCLUSIONS

Un cop presentada l'estructura de l'amor romàntic, he comprès què significa *que construeix un espai de desigualtat*. No és només que ens predisposi a un tipus de relació (degut als estereotips) sinó que les dinàmiques poden provocar actituds nocives normalitzades. Si atenem a les dades compartides en l'apartat sobre la violència física i sexual (els informes del CGPJ), les xifres són significatives. Això ens permet contestar la pregunta inicial de manera afirmativa. Sí, hi ha alguna relació entre el mite de l'amor romàntic i la violència de gènere. Tanmateix, el problema no és l'amor, sinó les dinàmiques, la manera de relacionar-se. Hem conegut els canals de transmissió, és a dir, les vies que perpetuen aquest imaginari, que ens influeixen.

Allò més interessant és saber que pot superar-se. El que necessitem es reconèixer els aspectes problemàtics, visibilitzar nous imaginaris i fer autocrítica (entre altres, esmentades al final del marc teòric).

El marc pràctic demostra que segueix present. És cert que no tots els tòpics, i tampoc d'igual manera en nois que en noies. No obstant això, la seva normalització ens ha permès contestar també a la pregunta per la pervivència de l'ideal romàntic. Tal i com expressen les gràfiques, entre els i les adolescents de l'institut subsisteixen:

- La idealització de la parella (tot i que es reconeixen els defectes).
- La jerarquia de les relacions de parella.
- L'exclusivitat de la parella.
- L'associació de l'amor amb el sofriment.
- La propietat privada (el mite de la possessió).
- La monogàmia com a sistema.
- El mite de la mitja taronja.
- La gelosia com a expressió d'amor (més present en els nois que en les noies).

La resposta de l'alumnat posa de manifest la seva pervivència. Tot i amb això, hi ha hagut un 43,4% que no reconeix l'imaginari romàntic com un problema, quelcom que dificultaria la seva superació.

Mentre desenvolupava el treball, aprofitava per preguntar als companys i companyes què en pensaven, sense formularis. Em sobtava com, alguns d'ells, tot i afirmar que hi ha conductes nocives derivades de l'amor romàntic, en plantejar una situació determinada (extreta de l'experiència) no mostraven el mateix rebuig. Això em fa pensar que encara no hem après a reconèixer-lo, potser perquè no hi hem pensat prou. Una bona manera de començar la deconstrucció dels seus mecanismes seria posar la nostra manera de viure l'amor davant del mirall.

4. BIBLIOGRAFIA

- DESPENTES, Virginie, *TEORIA KING KONG*. Barcelona. L'Altra Editorial. 2020.
- OLID, Bel, *FEMINISME DE BUTXACA. Kit de supervivència*. Barcelona. 2017
- OLID, Bel, *FOLLEM?*. Barcelona. Bridge. 2019
- VASALLO, Brigitte, *PENSAMIENTO MONÓGAMO TERROR POLIAMOROSO*. Madrid. La Oveja Roja. 2018
- CERRO GARRIDO, Maria. *Prevalencia de los mitos del amor romántico en jóvenes* [OBETS. Revista de Ciencias Sociales]. Universitat de les Illes Balears, España. 2019.
(https://rua.ua.es/dspace/bitstream/10045/100432/1/OBETS_14_02_03.pdf)
- DELEGACIÓ DEL GOVERN PER LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE. *La evolución de la adolescencia española sobre la igualdad y la prevención de la violencia de género*. [document escrit]. 2013.
(http://xuventude.xunta.es/uploads/docs/Observatorio/La_evolucin_de_la_adolescencia_espaola_sobre_la_igualdad_y_la_previncin_de_la_violencia_de_gnero.pdf)
- FERRER, BOSCH Y NAVARRO, *Los mitos románticos en España*. [document escrit]. Illes Balears. 2010. (<https://www.uv.es/seoane/boletin/previos/N99-1.pdf>)
- SOTO, Antoni. *Dimonis disfressats d'amor*. [Document escrit]. UB. 2018
([file:///C:/Users/LENOVO/Downloads/programa_definitiu_revisat_UB%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/LENOVO/Downloads/programa_definitiu_revisat_UB%20(1).pdf))

- SAVE THE CHILDREN. *(des)información sexual: pornografía y adolescencia*. [informe escrit]. España. 2020.

(https://www.savethechildren.es/sites/default/files/2020-11/Informe_Desinformacion_sexual-Pornografia_y_adolescencia.pdf)
- CENTRE DOLORS PIERA D'IGUALTAT D'OPORTUNITATS I PROMOCIÓ DE LES DONES [entrevista]
- BONINO, Luis. *micromachismos: la violencia invisible en la pareja*. [informe escrit]. 2004

4.1. WEBGRAFIA

- https://es.wikipedia.org/wiki/Libro_de_caballer%C3%ADas
- <https://www.psicologia-online.com/las-5-etapas-del-amor-y-su-duracion-4907.html>
- <https://concepto.de/enamoramiento/>
- <https://ca.wikipedia.org/wiki/Mitologia>
- <https://culturacolectiva.com/letras/el-amor-bajo-la-logica-del-color>
- <https://www.intered.org/pedagogiadeloscuidados/es/2018/11/27/el-mito-del-amor-romantico-generator-de-violencia/>
- https://www.elconfidencial.com/alma-corazon-vida/2008-04-28/el-mito-de-la-media-naranja_522606/
- <https://www.naranjasche.com/entrenaranjos/origen-tu-media-naranja.html>
- <https://lowpost.com/blog/influencia-publicidad/>
- <https://lamenteesmaravillosa.com/influencia-la-musica-las-personas/>
- <https://haikita.blogspot.com/2012/08/la-dimension-religiosa-del-amor.html>

- <http://www.cdp.udl.cat/tallers/index.php/es/relacions-afectives-i-violencia-2/desmontamos-las-creencias-sobre-violencia-de-genero>
- <http://www.cdp.udl.cat/tallers/index.php/es/glosario/item/109-modelo-de-amor-romantico/109-modelo-de-amor-romantico>
- <https://www.pikaramagazine.com/2012/11/la-violencia-de-genero-y-el-amor-romanticocoral-herrera-gomez-expone-que-el-romanticismo-es-el-mecanismo-cultural-mas-potente-para-perpetuar-el-patriarcado/>
- <https://canalsalut.gencat.cat/ca/salut-a-z/v/violencia-masclista/tipus-de-violencia-masclista/>

5. ANNEX

5.1. ENTREVISTA CENTRE DOLORS PIERA D'IGUALTAT D'OPORTUNITATS I PROMOCIÓ DE LES DONES (Universitat de Lleida)

Salutacions!

Gràcies per accedir a contestar aquestes preguntes que m'ajudaran a madurar el meu treball de recerca, propòsit el qual no és altre sinó conèixer la relació que hi ha entre l'amor romàntic i la violència masclista.

1. Començo amb una pregunta evident: ***hi ha raons per establir una relació entre l'amor romàntic i la violència masclista? Per què es diu que l'amor romàntic "és un espai de desigualtat"?***

Per començar, volem advertir que les investigacions sociològiques realitzades fins al moment ens diuen que *l'amor ideal* no es pot considerar un factor causant de violència de gènere. Ara bé, entenem que *l'amor romàntic* és una altra concepció diferent i que pot encaminar a relacions desiguals i abusives, i arribar-se a justificar per aquest amor mal entès.

L'amor romàntic es basa en uns mites culturalment apresos i que es podrien resumir i agrupar en 4 (donant com a resultat la idea general que es transmet de les relacions de parella):

1. L'amor tot ho pot i pots perdonar per amor.
2. L'amor està predestinat i hi ha la mitja taronja.
3. L'amor és el més important i requereix lliurament total.
4. L'amor és possessió i exclusivitat.

Així, considerem que és important desmuntar la idea de l'amor romàntic perquè aquest influeix en les nostres percepcions sobre les relacions de parella o afectivosexuals, mal entenent l'amor, limitant les possibilitats de creixement personal, abocant al patiment, socialitzant en fórmules nocives de relació (com la possessió, exclusivitat, gelosia, el patir per amor, canviar per amor, el lliurament total...).

Es considera l'amor romàntic com un espai de desigualtat perquè ja des d'abans d'experimentar-lo es té una idea d'ell, se'ns diu que sentirem unes "papallones", etc. No obstant, la gent jove té diferents expectatives i rep diferents inputs, en funció de la seva identitat de gènere i la seva orientació sexual. Això determina la percepció que tinguin sobre l'amor, encara que compartint el mateix paradigma. Partint d'una socialització diferencial de gènere, tenim que:

- Per a les noies, l'amor és una cosa primordial en les seves vides, se'ls diu que el dia del casament serà el dia més important de la seva vida i el millor, que si no tenen parella és que han fracassat, se'ls trasllada major responsabilitat en les relacions... és a dir, el seu èxit personal es basarà en l'àmbit relacional (i posterior maternitat).

- Per als nois, en canvi, allò primordial és ser productiu (tenir feina), és a dir, el seu èxit personal es basarà en l'àmbit professional, viuen l'amor com una cosa femenina i poden sentir cert rebuig al respecte, la seva major responsabilitat recau en l'àmbit sexual, on han de ser actius i potents, i prendre com una possessió a la seva parella.

Aquestes creences influeixen en les seves conductes, rols, i en com manejaran les situacions complicades. Les noies poden (re)caure en relacions tòxiques o abusives, amb risc a sostenir situacions de violència en nom de l'amor o per dependència. Si a això hi afegim el fet que hem estat educant nois analfabets emocionals, aquests poden ser més fàcilment agressors.

A més, les persones LGBT no han tingut referents de relacions diverses (no heterosexuales). Fins i tot la diversitat sexual i altres pràctiques no normatives han estat fins fa molt poc temps temes tabús. Pel que la vivència dels seus sentiments amorosos i la seva sexualitat estarà marcada (negativament) per tot això: solitud, homofòbia interioritzada, por, culpa, rebuig ...

2. L'amor, com a concepte, sembla apuntar cap a una “unió”, com una espècie de llaç que ens connecta, ja sigui a una idea o a una persona. Un dels tòpics de l'amor romàntic és aquell que fa referència a la possessió, *de quina manera podem desvincular l'amor d'aquesta forma d'entendre'l?*

Pensem que cal recordar que l'amor no és exclusiu de la parella. Podem estimar a familiars, amistats, etc. I sobretot reconsiderar el seu significat: estimar algú vol dir voler el millor per a l'altra persona al marge de que estigui amb mi o no. Per exemple, Daniel Gabarró també defensa que l'amor és una decisió, no un sentiment que ve i va en funció del moment. Sinó que és quelcom que un/a demostra amb fets, no només amb paraules.

Altres recerques parlen de que el desig és social i, per tant, modificable, és a dir, que podríem triar de qui enamorar-nos. I la concepció de l'anomenat amor romàntic educa en el contrari, genera infelicitat i frustracions del tot evitables.

La gelosia, per exemple, s'hauria de desmitificar. No és amor, és possessió, és control, és desconfiança. I genera conflictes. Hem de deixar de fer caure la responsabilitat de la meua gelosia en els actes de l'altra persona.

El fet de no intervenir en aquesta àrea i des de la perspectiva correcta s'estarà permetent que els mites es reproduïxin i això ens porti a continuar lamentant agressions sexuals i més violència de gènere en les relacions de parella en els / les nostres joves (i futures persones adultes). Perquè no els estarem ajudant a identificar situacions que no són proves d'amor, sinó de desconfiança, domini, submissió, dependència. I perquè tampoc els estarem oferint una alternativa que els permeti construir una relació sana.

Actuar com més aviat millor a la prevenció és indispensable, ja que la primera experiència de parella socialitza en altres relacions posteriors (i si es produeix violència en ella es corre el risc de viure o reproduir-la en posteriors).

3. És l'amor romàntic el marc afectivo-sexual de les relacions monògames? ***És la monogàmia un problema?***

Desconeixem si totes les relacions monògames de qualsevol indret del món es basen en aquest model d'amor romàntic (ho dubto, perquè és una idea força occidental). I tampoc afirmariem que és la monogàmia el veritable problema d'arrel.

Quan es fa educació sexual s'aborda el com ens podem relacionar d'una forma més sana i igualitària, i no es parla que hagi de ser entre unes identitats ni orientacions ni nombre de persones implicades concretes. Allò important és la base sobre la qual construeixes aquesta relació i com la gesticiones.

4. De ser així, ***és el poliamor una alternativa?*** Suposo que caldria definir en què consisteix exactament aquesta forma de viure les relacions, doncs de vegades m'he topat amb gent que aplica amb les persones la lògica del mercat. Afectivament, no em sembla gaire higiènic.

Repetim: allò important és la base sobre la qual construeixes una relació i com la gesticiones. Sí que sembla que sigui l'alternativa perquè es pressuposa més llibertat. No obstant, és un tipus de relació molt complexa, que ha de garantir la voluntarietat de les persones implicades i aquesta voluntarietat ha d'anar precedida d'informació pertinent i molta preparació. Sinó, es corre el risc de patir més que de gaudir.

5. ***Quin paper exerceix el cristianisme en tot plegat?***

No podem negar que la nostra és una societat amb un llegat judeocristià, que es basa en la família heterosexual i amb divisió de rols i funcions entre dones i homes. A més, hi ha mandats que reproduïxen els estereotips de gènere (com el ser bones mares o bones esposes) i alguns dels mites de l'amor romàntic (com que és per tota la vida, o que ens hem de sacrificar pel bé de la relació...). Forma part del patriarcat, igual que el capitalisme, que acaba tenint un paper igual o més important.

6. Ens hem de sentir culpables si ens plau que ens diguin “ets la meua mitja taronja” o “ets l'amor de la meua vida”?

La clau estaria en el nivell de consciència de cadascú. És bonic sentir-se estimada, és clar, però a quin preu? Què implica que ens diguin això? Ens fa sentir còmodes o pressionades? Quina intenció té qui ens ho diu? Ens vol manipular o és simplement una forma d'expressió? Cal no obviar altres senyals que ens ajudaran a trobar la resposta.

La pregunta també podria ser “ens hem de sentir culpables per dir aquestes expressions?” Segurament podem trobar alternatives amb expressions més saludables.

7. ***Què fem, amb els clàssics?*** Si la literatura (com la música, el cinema, la publicitat, la pornografia) té la capacitat de construir imaginariis (modelant l'espai social), com hem d'acostar-nos a *Romeu i Julieta* o a *Werther*? ***No els hem de llegir més o ens han d'ensenyar a llegir-los?***

L'aposta no hauria de ser la prohibició, sinó la perspectiva crítica. És a dir, podem veure Disney amb la nostra canalla o anar al cinema amb les amigues a veure una pel·lícula romàntica per passar l'estona, però durant o després cal fer-ne una anàlisi crítica, qüestionant algun comentari o alguna escena... per evitar que caigui com una veritat absoluta i única.

El problema és que estem rodejats de productes audiovisuals que reproduïxen el masclisme, l'amor romàntic, etc i costa trobar exemples alternatius i sans. També podríem reforçar aquests productes i ajudar a que tinguin major impacte i major rebuda pel públic. I deixar de donar audiència (o fins i tot denunciar, via Observatoris o via xarxes socials) a aquells programes que cosifiquen les dones i promouen valors contraris a la igualtat.

8. Com a producte de consum, la pornografia participa de l'educació sexual (entenent per "educació", una manual de consulta ràpida sobre "com fer-ho". I és evident que sense una reflexió sobre el plaer hi ha el risc d'alimentar falsos referents. D'aquí la meua pregunta: ***per què la pornografia influeix d'aquesta manera? Per què som capaços de destriar els elements fantàstics de qualsevol film de ciència ficció i, en canvi, consentim que la pornografia exerceixi aquest poder?***

El problema de la pornografia *mainstream* o hegemònica és que el seu accés és totalment obert, està a un simple clic, i és gratuït. Fins i tot sense anar-la a buscar ens podem topiar amb continguts pornogràfics fàcilment. I no només hi accedeixen persones adultes, sinó adolescents o infants.

El que caracteritza aquest producte cultural és que erotitza la violència (incloses les violacions i la misogínia) i la normalitza en les relacions sexuals. Objectivitza les dones i els atribueix un rol passiu i deshumanitzat. S'obvia el consentiment o s'ignora directament. És un producte de consum ràpid, mostra i provoca grans reaccions al moment perquè la seva funció és servir per excitar, amb el problema que es consumeix sense cap mena de filtre de reflexió o crítica sobre el que s'està veient.

El resultat és una idea totalment equivocada del que ens dona plaer a homes i dones, i una frustració en les relacions sexuals de la vida real (ja que cada vegada es fa més difícil aconseguir la mateixa excitació, entre altres).

9. En quin moment una relació es torna tòxica? Recollint un dels tants tòpics: ***és cert que l'amor ho pot tot?***

Partint de la idea de que per a estimar, primer ens hem d'estimar a nosaltres mateixes, tota relació hauria de tenir límits. Les de parella també. I hauríem de pensar on posar-los, abans fins i tot de tenir parella (perquè una vegada la tens, es poden desdibuixar fàcilment). Per exemple, preguntar-nos què és allò que no permetríem de cap de les maneres? Fins on toleraríem i per què?

O pensar-ho en positiu. Si es tractés d'una recepta, quins ingredients no han de faltar o són indispensables per a que siguem feliços en la relació? Si es tractés d'una taula, quines serien les potes que la sostindrien? D'aquesta manera, si detectem que no existeixen en la nostra relació o no es respecten podem concloure que la taula trontolla.

Els límits ajuden a blindar la nostra dignitat, els nostres drets inherents, la nostra llibertat, la igualtat de condicions. I salvaguarden la pròpia salut. Però també la dels altres. A vegades, les persones s'escarrassen en fer funcionar una relació que no va enlloc i acaben destruint-se mútuament. Ens estalviariem molt de temps i disgustos si poséssim punt i final a temps, precisament per amor: per amor a nosaltres i a l'altra persona.

10. *Són les pel·lícules “disney” abeuradors d'amor romàntic?*

Disney, com altres produccions, són creades per persones que han estat socialitzades en un patriarcat i, a més, busquen el màxim benefici econòmic a costa de valors essencials. Si s'analitzen els seus continguts i fórmules creatives ràpidament s'identifiquen estereotips, rols, creences sobre l'amor de parella i altres mites que, si no es treballen, acaben sent perjudicials. La clau, com s'ha dit abans, és en la crítica cap a aquests productes i trobar alternatives.

En definitiva, si tan sols veiéssis aquestes pel·lícules, quines conclusions en trauries? Que les relacions de parella són heterosexuales, que hi ha algú predestinat a estar amb tu i ho sabràs només veure'l, que segurament et salvarà de la teva pena, que hauràs de fer sacrificis per a que t'accepti, a vegades en contra de l'opinió de la teva família, que tot i que et faci mal en el fons és bo i tu seràs la responsable de descobrir-ho, que no hi pot haver ningú més i res importa més que ell, i que el final és una gran boda.

11. Massa vegades s'ha identificat la gelosia amb l'afecte, una vinculació del tot contraproductent. A què es deu, l'associació? *Què hem de fer per educar el sentiment?*

Sentir gelosia és quelcom molt habitual, el que hem de fer és treballar-la per a que no ens perjudiqui en les nostres relacions. La base d'aquest treball seria:

- Saber que no recau en el que faci l'altra persona, sinó en com nosaltres interpretem allò que fa i en base a què.
- Tenir la valentia de mirar què hi ha darrera d'aquest sentiment: pot ser soledat, desconfiança, possessió, baixa autoestima, etc.
- Respectar les bases d'una relació sana: el respecte a la llibertat, la comunicació honesta, etc. La nostra gelosia pot acabar limitant la seva llibertat bàsica.
- Reforçar que l'amor es demostra amb accions com la cura, el respecte, la confiança, el suport... no en el control ni en l'exclusivitat.
- Que podem pactar ser lleials en la relació de manera que siguem honestes en tot moment, i fer saber a l'altra persona que estem en un altre punt, que hi ha algú més... quan sigui necessari.
- Que podem sentir atracció o desig per altres persones, al marge de la parella, i això no ha de voler dir que l'hem deixat d'estimar o que volem iniciar una relació amb l'altra persona.
- I ser conscients de que, a vegades, en voler atrapar la parella, el que generarem és el contrari: que s'angoixi i ens deixi.

12. Consideres que els adolescents són més vulnerables a aquesta realitat?

Del nostre voltant, ningú se n'escapa, tothom hem tingut referents molt similars. No obstant, l'adolescència és una etapa molt vulnerable, perquè es predisposen a tenir les primeres relacions quan prèviament ja estan molt mediatitzats/des de tots aquests missatges. La pressió de grup, la passió amb la que viuen les experiències, la immaduresa en les relacions... tot ajuda a que algunes de les decisions que prenguin no siguin les més raonables o encertades. Potser els carreguem d'una responsabilitat que hauria de ser compartida per tota la societat.

13. Sovint es diu que el component *adrenalínic* del risc fa que practiquem activitats com el paracaigudisme (per posar un exemple). El caràcter extàtic del risc és manifesta també en l'atracció cap a les persones. Per tot això et pregunto: ***és possible construir una eròtica del bé?***

Les darreres investigacions i projectes innovadors aposten no tant per treballar el llenguatge de l'ètica (el que està bé i el que haurien de fer), sinó el llenguatge del desig. És a dir, dotar d'atractiu les masculinitats alternatives a l'hegemònica (aquells nois que ens tracten bé) i desvincular l'atractiu de la violència (dels "malotes").

14. Creus que aconseguirem extirpar de l'imaginari els tòpics al temps que en construïrem de nous en els què predominaran la confiança, la despossessió, el plaer, l'entusiasme, l'acceptació, etc?

La bona notícia és que ja existeixen aquests nous imaginaris. El que falta és visibilitzar-los i reforçar-los, amb una gran tasca pedagògica darrere, evidentment. Que ocupin cada cop espais amb major impacte i acabin normalitzant-se són els nostres objectius. Sumar esforços, fent xarxa, reproduir el que funciona, investigar noves fórmules... ens ajudarà. Però no podem oblidar que tot despenja d'un sistema molt més gran i amb molts tentacles que paral·lelament també caldrà desmuntar mitjançant l'anomenada revolució feminista.

15. Per acabar (agrint el temps que m'has dedicat): tres moviments imprescindibles per abolir l'amor romàntic:

1. Confrontar l'amor romàntic amb els valors i bases per a una relació de parella sana.
2. Reforçar alternatives de relació igualitàries, qüestionant els rols i estereotips de la nostra identitat de gènere.
3. Fer autocrítica amorosa (com diu Coral Herrera Gómez).

Tot sota el paraigua de: transformar el model actual de societat cap a un de feminista, on predominin les persones i no el capital.

ANNEX 2. PREGUNTES ENQUESTA

1) Has experimentat mai la sensació d'estar enamorat/da?

En cas de contestar negativament:

1.1) T'agradaria experimentar la sensació d'estar enamorat/da?

Per què? Resposta oberta:

2) La teva forma de comportar-te canvia quan estàs amb la persona que t'agrada?

3) Creus que està enamorat condiciona la nostra manera de ser?

4) Pot canviar-nos, l'amor?

- **La perfecció de la parella**

5) Tendim a idealitzar les persones que ens agraden?

6) Reconeixem els defectes de l'altra persona quan estem enamorats/des?

7) Creus que l'admiració cap a la persona estimada fa que les relacions afectives siguin satisfactòries?

8) Procurem ocultar els nostres defectes quan estem coneixent a una persona que ens agrada?

- **Qui t'estima et farà patir**

9) Creus que l'amor ens fa vulnerables?

10) Quan estimem a algú sentim que les coses que ens pugui dir o fer ens afecten més?

11) Quan has estat enamorat/ada, has compartit la teva intimitat amb la persona que t'agrada? (ens referim als aspectes emocionals).

En cas de contestar negativament:

11.1) La negativa es deu a la voluntat de protegir-te d'un possible mal?

12) Creus que hi ha un vincle entre l'amor i el sofriment?

13) Suportem comportaments de la persona que estimem i que ens fan mal per què estem enamorats/ades?

14) Donaries una nova oportunitat a una persona que t'ha fet mal?

15) Has donat mai una nova oportunitat a una persona que t'ha fet mal?

- **L'amor tot ho pot**

16) Consideres que l'amor, en una relació afectiva, té la capacitat de superar qualsevol problema?

17) L'amor, si és real, ho pot tot?

- **Normalització del conflicte**

18) T'has sentit atret/a per alguna persona comportament el qual tendeix a la provocació? (conflictiva, problemàtica, etc).

19) Consideres que en el risc hi ha un component de seducció? El risc ens sedueix?

20) Els conflictes tenen cabuda en les relacions afectives? Preguntat d'una altra manera: entre persones que s'estimen hi poden haver discussions?

21) Creus que una relació pot mantenir-se fins i tot quan és conflictiva?

22) Coneixes alguna parella que basi la seva relació en el conflicte? Preguntat d'una altra manera: coneixes alguna parella que discuteixi sovint?

23) Creus que els conflictes d'una parella poden mesurar la seva passió?

24) Creus que hi ha alguna relació entre els conflictes i la passió?

- **La propietat privada o possessió de la parella**

25) Creus que en les relacions de parella hi ha un component de dependència? (de mútua necessitat).

26) T'has sentit atret/a per la parella d'un amic o una amiga?

27) Mantindries una relació afectiva amb la parella d'un amic o una amiga?

27.1) Mantindries una relació sexual amb la parella d'un amic o una amiga?

28) Mantindries una relació afectiva amb l'ex parella d'un amic o una amiga?

28.1) Mantindries una relació sexual amb l'ex parella d'un amic o una amiga?

29) Et molestaria que un amic o una amiga mantingués una relació sexual amb la teva ex parella?

30) Creus que practicar sexe fora de la parella de manera no consentida afebleix la relació?

En cas de contestar afirmativament:

30.1) Consideres que l'afebleix per què l'exclusivitat és símptoma d'una relació estable?

31) Consideres que pertanys a la teva parella?

32) El sentiment de pertànyer a una altra persona ens fa sentir més segurs?

- **El noi sempre ha de fer el primer pas en la relació.**

33) Quan has mantingut una relació (afectiva o sexual) has fet tu el primer pas?

34) Quan has mantingut una relació de parella, la teva actitud podia identificar-se amb el rol clàssic de persona activa o passiva?

En cas de contestar afirmativament:

Activa (a tall d'exemple: prendre decisions, exercir una influència sobre l'altre, etc)

Passiva (a tall d'exemple: consentir, conformar-se, claudicar, etc)

- **Acabar una relació és un fracàs?**

35) Consideres que les relacions que perduren són exitoses?

36) Quan una relació afectiva s'acaba sentim que hem fracassat?

37) Heu experimentat mai una ruptura sentimental?

En cas de contestar afirmativament:

37.1) Heu sigut vosaltres els que heu decidit acabar amb la relació?

37.2) Ho heu interpretat com un fracàs?

38) Quan algú ho deixa amb la seva parella tendim a consolar-lo com si fos una mala notícia?

• **Universalitat de l'amor**

39) És compatible l'amor amb sentir-se atret per altres persones?

40) Podem estar enamorats de més d'una persona?

41) Podem mantenir relacions que reproduïxin la dinàmica clàssica d'una relació de parella amb més d'una persona?

42) Coneixes alguna relació amorosa en la què participin més de dos persones?

• **El mite de la mitja taronja**

43) Creus que ens enamorem d'aquelles persones que ens complementen?

44) Creus que tenir parella ens completa?

45) Et satisfà pensar que hi pot haver un "*amor de la nostra vida*"?

Capacitat de donar la felicitat a l'altre o de canviar-lo

46) En cas de tenir parella: creus que series feliç sense aquella persona?

47) Creus que les persones som més felices quan tenim parella?

48) Després de descobrir que la teva parella no és com pensaves, intentaries canviar-la o la deixaries? (ens referim a aspectes problemàtics).

· Intentaria canviar-la

· La deixaria.

• **Fal·làcia de l'entrega total**

49) Entens que una persona prefereixi passar més estona amb la parella que amb els amics?

50) En cas de mantenir una relació amorosa: has deixat de fer coses amb les teves amistats per passar més estona amb la parella?

51) Coneixes alguna persona que ha deixat de fer coses amb les seves amistats per passar més estona amb la parella?

• **En la parella no existeixen secrets**

52) Consideres que la sinceritat és fonamental per a mantenir una relació estable?

53) Creus que la "sinceritat" de la pregunta anterior implica no tenir secrets?

54) Desconfiem de la nostra parella quan sentim que no ens ho explica tot?

55) Has tafanejat algun cop el mòbil de la teva parella per comprovar si et deia la veritat?

56) T'han agafat el telèfon mòbil i han llegit converses sense el teu consentiment? (a la pregunta s'afegeix el correu electrònic, les xarxes socials, etc)

57) Has agafat el mòbil de la teva parella i has llegit converses sense el seu consentiment? (a la pregunta s'afegeix el correu electrònic, les xarxes socials, etc)

58) En el context d'una parella estable: creus que això és una vulneració de la teva intimitat?

59) Coneixes algú a qui hagin agafat al mòbil per a controlar-lo/la? (a la pregunta s'afegeix el correu electrònic, les xarxes socials, etc)

60) Coneixes a algú que hagi agafat el mòbil de la seva parella per a controlar-lo/la? (a la pregunta s'afegeix el correu electrònic, les xarxes socials, etc)

Mite del matrimoni (l'amor romàntic s'ha de reduir al matrimoni)

61) Si tens una parella que consideres l'amor de la teva vida, creus que la manera de madurar la relació és formant una família?

- **La gelosia és una mostra d'amor.**

62) Creus que la gelosia és un sentiment que sorgeix de l'amor?

63) Has sentit gelosia quan la teva parella s'ha mostrat afectuosa amb una altra persona?

64) Sentiries que ets menys important per a la teva parella si aquesta no engelosís?

65) Que es mostri gelós/a et fa sentir que t'estima més?

Per acabar:

66) És l'ideal de l'amor romàntic un problema?

67) Creus que hi ha alguna relació entre el mite de l'amor romàntic i la violència masclista?

68) Consideres que la teva forma de relacionar-te *afectivosexualment* està condicionada per aquest imaginari romàntic?

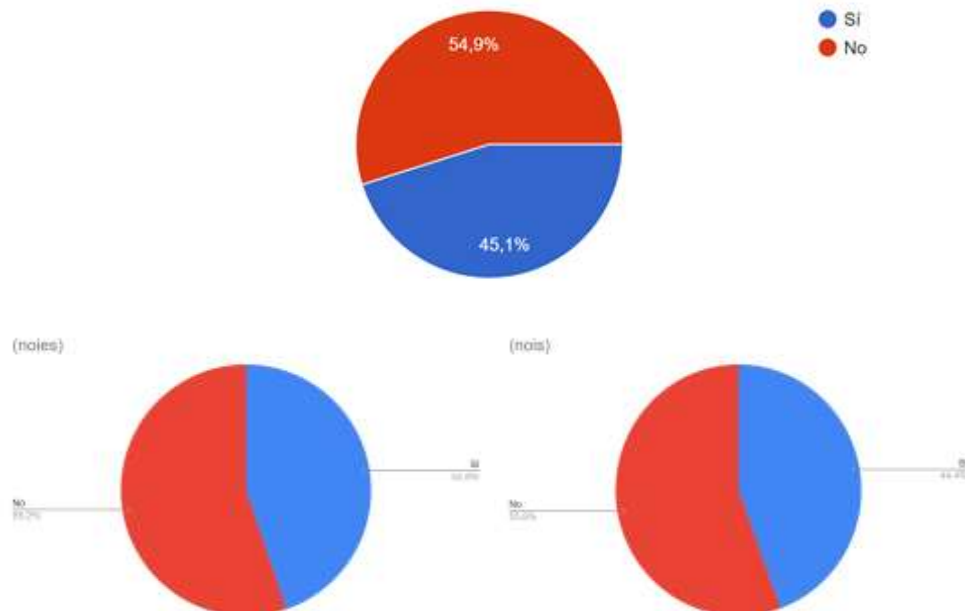
69) És necessari superar-lo?

70) És possible?

ANNEX 3. GRÀFIQUES DESTACADES AL TREBALL

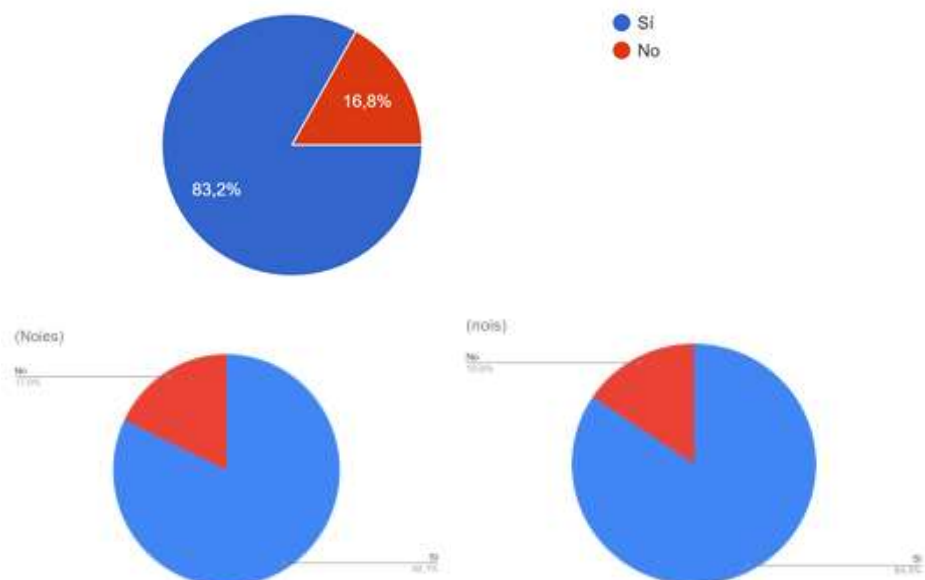
6. Reconeixem els defectes de l'altra persona quan estem enamorats/des?

113 respostes

8. Procurem ocultar els nostres defectes quan estem coneixent a una persona que ens agrada?

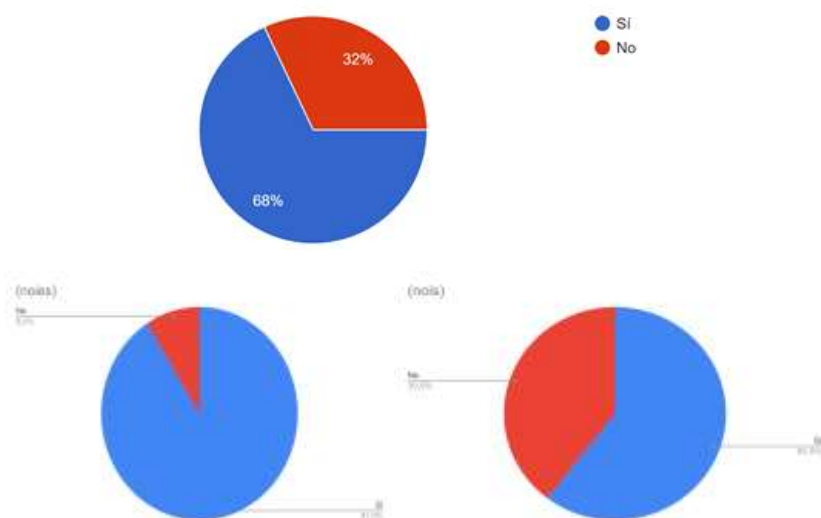
113 respostes

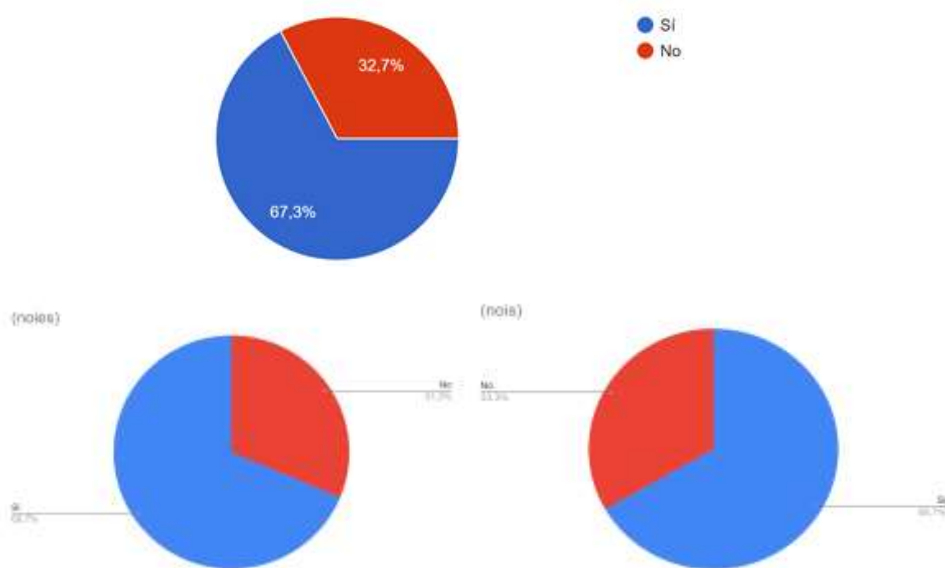
11. Quan has estat enamorat/ada, has compartit la teva intimitat amb la persona que t'agrada?(referint-nos als aspectes emocionals)

103 respostes

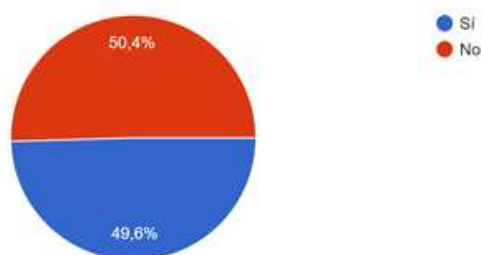
13. Suportem comportaments de la persona que estimem i que ens fan mal per què estem enamorats/ades?

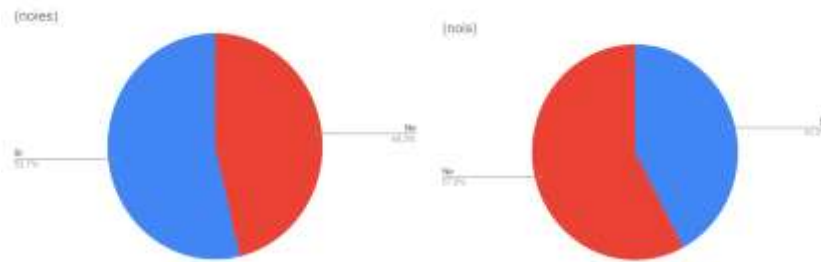
113 respostes

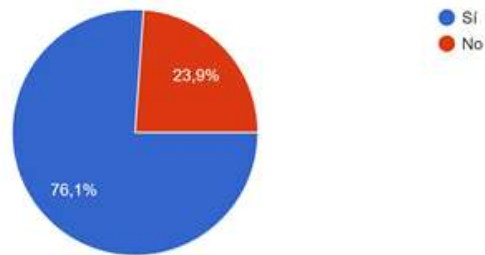
17. L'amor, si és real, ho pot tot?

113 respostes

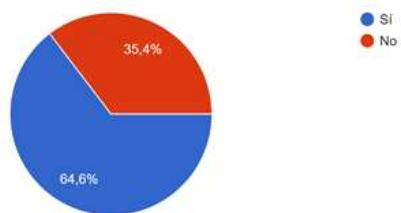

19. Consideres que en el risc hi ha un component de seducció? El risc ens sedueix?
113 respostes

22. Coneixes alguna parella que basi la seva relació en el conflicte? Preguntat d'una altra manera: alguna parella que discuteixi sovint?
113 respostes

44. Coneixes alguna relació amorosa en la què participin més de dos persones?
113 respostes

